

Täysistunto

Tiistai 19.5.2020 klo 14.00—17.29

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 72/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

14.01 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ravitsemisliikkeiden sulkeminen asiakkailta on pian kahden kuukauden ajan vaikuttanut sekä suomalaisten arkielämään että ravintoloiden omistajien ja työntekijöiden elämään ja toimeentuloon. Laki on merkinnyt erittäin merkittävää puuttumista elinkeinovapauteen ja omaisuudensuojaan. Tämä perustuslain 23 §:n nojalla hyväksytty poikkeuksellinen laki on kuitenkin ollut välttämätön leviämisen estämiseksi koronaepidemian tilanteessa.

Valtioneuvosto päätti 6.5.2020 periaatepäätöksessään suunnitelmasta koronakriisin hallinnan hybridistrategiaksi. Tautitilanteen hiukan helpottuessa meidän on nyt mahdollista siirtyä vaiheeseen, jossa laajamittaisista rajoitustoimista siirrytään hallitusti aiempaa kohdennetumpiin toimenpiteisiin ja tartuntatautilain...

Puhemies Matti Vanhanen: Anteeksi, ministeri, hetkinen. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Olkaa hyvä.

Eli siirrytään hallitusti aiempaa kohdennetumpiin toimenpiteisiin ja tartuntatautilain, valmiuslain ja muiden säädösten mukaiseen tehostettuun epidemian hallintaan. Hallituksen hybridistrategian avulla koronavirustaudin leviämistä estetään mahdollisimman vähän ihmisiä, yrityksiä, yhteiskuntaa ja perusoikeuksien toteuttamista haittaavasti. On kuitenkin tärkeää muistaa, että meidän pitää tehdä kaikkemme estääksemme koronaepidemian leviämisen Suomessa. Siksi valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti hallituksen esityksessä ehdotetaan nyt tartuntatautilakiin väliaikaista perustuslain 23 §:n mukaista sääntelyä, jonka tavoitteena on sallia ravitsemisliikkeiden avaaminen asiakkaille 1.6.2020 alkaen mutta estää samanaikaisesti tehokkaasti koronavirustaudin leviämistä. Toisin sanoen otamme nyt tartuntataudin estämisessä käyttöön tartuntatautilain ja luovumme samalla majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain käytöstä tässä yhteydessä.

Tartuntatautilain uudessa 58 a §:ssä säädettäisiin tilapäisesti poikkeusolojen aikana tartuntataudin leviämisen estämiseksi neljästä eri kokonaisuudesta:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

1) Ravitsemisliikkeille säädetään yleiset velvollisuudet tilojen ja pintojen puhdistamisesta sekä riittävän etäisyyden ylläpitämisestä, käsihygieniasta ja muista asiakkaille annettavista toimintaohjeista. Tähän liittyy kaksi tärkeää viestiä: Asiakkaille tulee näkyvästi ilmoittaa, että koronavirustartunnan oireisena liikkeeseen ei saa tulla. Asiakkaille on myös varattava näkyvä mahdollisuus käsien pesuun ja desinfiointiin.

2) Ravitsemisliikkeille säädetään myös periaatteellinen velvollisuus järjestää kaikki tilansa, kalusteensa ja palvelukäytäntönsä siten, etteivät asiakkaat altistu tartuntataudin leviämiseksi. Ravintolan velvollisuus on huolehtia siitä, että asiakkaat kokevat olonsa turvalleiseksi eikä tungosta ja ruuhkaa synny.

3) Eniten huomiota ovat saaneet välttämättömät tarkemmat rajaukset epidemian estämiseksi:

Nyt pääsääntö on se, että ravitsemisliikkeessä istutaan omassa pöydissä. Oman ruoka- tai juoma-annoksen noutaminen tiskiltä on sallittua, eli pöytiintarjoilua ei määrätä pakolliseksi. Asiakas ei kuitenkaan saa annostella ruokaa ja juomaa itse esimerkiksi buffepöydästä.

Lisäksi asiakasmäärää rajoitetaan ravintoloiden sisätiloissa. Ravintolassa saa asioida vain puolet normaalista asiakasmäärästä, joka on yleensä mainittu anniskeluluvassa tai tilan rakennussuunnitelmassa. Rajoitus tehdään, jotta asiakkaat voivat pitää riittävää fyysistä etäisyyttä. Ulkoterasseja, eli ulkoilmassa tapahtuvaa istumista, tämä rajoitus ei koske, mutta asiakkaiden turvallisuudesta ja näistä edellä kuvatuista ohjeista on silti pidettävä huolta.

4) Ravintoloiden aukioloajat rajataan lisäksi siten, että liikkeen saa avata kello 6 ja se tulee sulkea viimeistään kello 23. Anniskeluajat ovat tätä lyhyempiä. Anniskelu voidaan aloittaa kello 9, ja alkoholin myynti tulee lopettaa viimeistään kello 22. [Markus Mustajärvi: Huono päätös!]

Arvoisa puhemies! Hallituksen hybridistrategian mukaan asetettuja rajoituksia pyritään epidemiatilanteen salliessa lieventämään. Eli käytännössä nyt luodaan ensinnäkin ravintoloille omaa vastuullisuutta ja suunnittelua edellyttävä toimintamalli. Ravintoloiden tulee laatia suunnitelma, jossa kuvataan ne toimintatavat, joiden avulla liikkeessä huolehditaan säännösten noudattamisesta. Kyllä tämä on tavallaan myös palvelulupaus, jolla ravintola lupaa turvata asiakkaiden turvallisuuden. Ravintolat eivät pääse tässä maassa jaloilleen tämän katkon jälkeen, jos me kuluttajat, kaikki, emme usko siihen, että ravintoloihin on turvallista mennä. Näin ollen tämä on yhteinen tavoite, että turvallisuus saadaan synnytettyä uudelleen ja alan vastuullisuuteen luotetaan. Silloin myös epidemiatilanteessa voidaan löysätä valtioneuvostotasosta asetussäätelyä.

Näin lakiteknisesti siis esityksessä ehdotetaan perustuslain 23 §:n mukaista tilapäistä lainsäädäntöä, jolla erityisestä syystä säädettäisiin valtioneuvostolle valta säätää asetuksella velvoitteiden ja rajoitusten tarkemmat sisällöt. Laissa olisi valtioneuvoston asetuksenantovaltaa rajoitettu aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä asiakaspaikkamäärää koskevien rajoitusten säätämiseen. Laki olisi voimassa lokakuun loppuun, sillä kyseinen perustuslain pykälä sallii vain tilapäisen perusoikeuksien rajoittamisen. Rajoitukset eivät koskisi henkilöstöravintolatoimintaa eivätkä ruoan ja juomien noutomyyntiä.

Näin asetuksen avulla hallitus voi siis mahdollisuuksien mukaan nopeasti lieventää rajoituksia, ja tämä voi tapahtua myös alueittain. Esityksen mukaan rajoitukset voivat olla voimassa vain sen ajan ja siinä laajuudessa kuin ne ovat välttämättömiä tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi ja estämiseksi, ja näin ollen sitten todetaan, että edellytysten tulee täyttyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Aluehallintovirastojen valvonnasta vielä ihan muutama sana: Aluehallintovirastot valvovat säännösten noudattamista. Virasto voi määrätä valvonnassa havaitsemansa epäkohdat ja puutteet korjattaviksi ja määrätä velvoitteita olennaisesti rikkoneen ravitsemisliikkeen ravitsemisliiketoiminnan välittömästi suljettavaksi asiakkailta enintään yhdeksi kuu-kaudeksi. Tähän poliisi voi antaa virka-apua.

Arvoisa puhemies! Kun yhteiskuntaa nyt hallituksen hybridistrategian mukaisesti avataan, tapausmäärien kehittymistä ja terveydenhuollon kuormittumista seurataan ja arvioidaan erittäin tarkasti viikoittain. Lievennysten rinnalla on myös välttämätöntä säilyttää mahdollisuus ottaa uudelleen käyttöön rajoitustoimia tai päättää uusista toimista. Asetuksella muuttuvaan tilanteeseen reagoiminen on mahdollista epidemiatilanteen niin vaaties-
sa — suuntaan tai toiseen. Kokonaisuutena tämä käsittelyyn nyt tuleva esitys luo mahdol-lisuudet ravintolatoiminnan turvalliselle jatkamiselle.

14.09 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Ravintolat ovat olleet suljettuina 4.4. lähtien, ja tämä on ollut merkittävä takaisku tietenkin ravintolayrittäjille mutta myös niille työnteki-jöille, jotka ovat olleet lomautettuina tai jopa irtisanottuina näistä yrityksistä. Kun infek-tiotilanne on nyt rauhallisempi, rajoitusten purkaminen on järkevää. Sitä tarvitaan jo mei-dän yhteiskunnan rattaiden pyörittämiseksi. On tärkeää, että on turvallista mennä ravinto-laan ja että huolehditaan niistä hygieniaoheista ja riittävästä ohjeista ravintoloille.

Mutta samalla kyllä toivoisi, että voitaisiin osoittaa vastuuta ja luottaa ravintoloitsijoi-hin, yrittäjiin ja myöskin kansalaisiin asianmukaisesta hygieniasta huolehtimisessa. Niin kuin olemme voineet huomata, infektio-tilanne on hyvin saatu Suomessa rauhoittumaan pit-kälti ihan suosituspohjalta, ja tässä määräaikaisessa laissa tulee kyllä esiin tietynlainen vahva holhousasetelma, joka kansalaisia kohtaan asetetaan. Ruokaravintolat on tarkoitettu sitä varten, että sinne mennään ruokailemaan ja myöskin tapaamaan ystäviä, ja sillä tavalla tämä rajoitus, että esimerkiksi alkoholin tarjonta lopetetaan kello 22, ei oikein istu siihen kokonaisuuteen. Tarkoitushan ei ole sinne mennä humaltumaan vaan nauttimaan iltaa, [Mika Niikko pyytää vastauspuheenvuoroa] ja se on kyllä myöskin tällainen houkutte-levuusasia näille yrittäjille, ravintoloille, ja asiakkaille.

Hallitus käyttää nyt tätä hybridistrategiaa, johon liittyy rajoitusten purkaminen, mutta samaan hengenvetoon kysyisin: minkä takia hybridistrategia ei voisi olla myöskin sitä, että kun infektio-tilanne on eri puolilla Suomea erilainen, [Markus Mustajärvi pyytää vastaus-puheenvuoroa] niin rajoitukset ovat erilaisia eri puolilla Suomea liittyen siihen tartuntatau-titilanteeseen? Nyt kaikille osoitetaan samat rajoitteet, eli riippumatta siitä, onko esimer-kiksi kunnassa ollut yhtään tartuntatauti-tapausta, pitää vähentää ihmisten määrää ravinto-loissa ja on nämä samat muut rajoitteet.

Sitten vielä sellaisen asian toisin huomioon, että olisin toivonut, että tänne oltaisiin voi-tu tuoda koko tartuntatautilaki. Ymmärrän tämän kiireen, mutta tartuntatautilaissa on mui-takin puutteita. Vaikka se viimeksi päivitetty ei ole vanha, siellä on semmoisia, jotka työn-tekijöiden näkökulmasta tarvitsisivat parempaa täsmennystä. Että toivottavasti, jos infek-tiotilanne vielä tästä pitkittyy, tuotaisiin tartuntatautilaki kokonaisuudessaan vielä tarkis-tettavaksi. Siellä on muutama kohta, mitkä tarvitsisivat hiomista.

14.12 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on tuonut eduskunnan käsittelyyn väliaikaisen muutoksen tartuntatautilain muuttamisesta, joka liittyy tähän ra-vintoloiden sulkemiseen ja nyt taas vastaavasti niiden avaamiseen. Tämän taustalla on ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

lut erittäin poikkeuksellinen toimi, jolla ravintolayritysten elinkeinovapauteen ja myös omaisuudensuojaan on puututtu hyvin poikkeuksellisella tavalla, ja on tärkeää, että nyt kun olemme pääsemässä asteittain kohti normaalia olotilaa, niin myös ravintolatoimintaa avataan asteittain. Se on erittäin perusteltu ja välttämätön toimi tässä kohtaa.

Herra puhemies! Kun nyt käsittelemme tätä esitystä, niin minusta olennainen kysymys tässä käsittelyssä on käydä läpi ja pohtia sitä, mikä on välttämätöntä rajoittamista ravintolatoiminnan osalta ja mikä taas ei ole. Mikä on se aivan olennainen asia, mikä on perusteltua edelleen rajoittaa ravintolatoiminnan osalta, ja miltä osin on taas perusteltua avata ravintoloiden toimintaa myös laajemmin. Täällä edustaja Laiho toi jo erittäin hyvin näitä ajatuksia esille. Ja näen myös näin, että tämä esitys todennäköisesti johtaa siihen, että monet ravintolat tulevat pysymään edelleen kiinni. Tämä 50 prosentin rajausta ravintolapaikkojen osalta tulee johtamaan siihen, että erityisesti pienemmät ravintolat eivät kykene avaamaan oviaan, koska kuitenkin 100-prosenttiset kiinteät kulut tulevat juoksemaan mutta taas vastaavasti sitä tulonmuodostusta ei pääse siltä osin syntymään. Eli esitys kuitenkin tulee kohteamaan erikokoisia, eri puolilla Suomea toimivia ravintolayrittäjiä eri tavalla.

Herra puhemies! Tämä esitys ei myöskään ota huomioon riittävällä tavalla alueellista näkökulmaa. Otan esimerkkinä ministerin ja allekirjoittaneen kotivaalipiirin Satakunnan, jossa ei ole todettu yhtään uutta koronavirustapausta kolmeen viikkoon. On tietysti selvää, että tällaisilla alueilla on myös täysin perusteltua katsoa joustavammin tätä tilannetta, kun viruksen leviäminen on ollut erilaista kuin taas vastaavasti esimerkiksi täällä Uudellamaalla. Näin ollen minusta tämä täytyy nyt olennaisesti käydä läpi myös tämän esityksen käsittelyn yhteydessä, voidaanko näitä alueellisia joustoja tuoda. Oikeastaan kysyisin ministeriltä, minkä takia alueellisuutta ei ole otettu nyt tässä esityksessä huomioon.

Herra puhemies! Viimeisenä tuon esille sen, mistä on keskusteltu myös aikaisemmin: meidän täytyy hakea kaikki keinot, miten ravintolayrityksiä voidaan tukea. Yksi konkreettinen keino on sallia viinien ulosmyyntioikeus ravintoloille. Tuetteko, ministeri Kiuru, tätä esitystä, ja aiotteko tehdä muutokset alkoholilakiin, jotta yrittäjät saavat apua myös tätä kautta?

14.15 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämän hyvin erikoisen kevään yksi keskeinen kärsijä on ollut juuri ravintola-ala. On aivan selvää, kun ihmiset on hätistelty koteihin ja ravintolat komennettu kiinni, että on aiheutunut alan tulovirran romahdus, lomautuksia ja kiinteiden kustannusten kasautumista. Onnekkaimmat ovat kenties ulosmyynnin ansiosta saaneet jonkinlaista toiminnan katetta, mutta sekin on ollut hyvin epävarma keino pelata aikaa. Ihmiset ovat joka tapauksessa vältelleet liikkumista, ja kokkaaminen on hoidettu kotoa käsin.

Tätä taustaa vasten kannan iloa siitä, että olemme kuitenkin tässä kohtaa. Pidän tärkeänä sitä, että esitys antaa toivoa tulevaisuudelle, jota olemme monin paikoin tänä keväänä muurehtineet. Ravintoloiden hallittu avaaminen on samanlainen signaali, mitä tehtiin perusopetuksen osalta. Koronasta huolimatta elämän pitää jatkua, mutta varovaisuus, tilannetaju, arkijärki ja fyysinen etäisyys kuuluu edelleen säilyttää.

Pidän hallituksen esitystä pääpiirteittäin hyvänä ja tietenkin tervetulleena. Vaikka hallitus esityksessään nyt aivan oikein asettaa avaamiselle sääntöjä, pidän tärkeänä, että ravintolakohtaiselle pelisilmälle jää mahdollisuus. Tällä en viittaa siihen, että kannustaisin välinpitämättömyyteen, vaan siihen, että ravintolat ovat tiloiltaan ja toimintatavoiltaan kovin erilaisia, joten tarkkarajainen sanelu saattaa asettaa ravitsemusliikkeet kohtuuttomiin vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

keuksiin. Peräänkuuluttaisin tässä kohtaa luottamusta ja vastuuta paitsi yrittäjille myös asiakkaille itselleen. Meidän ei pidä etukäteen pelotella asiakkaita mutta muistuttaa yksilön vastuusta paitsi etäisyyksissä myös käsihygieniassa ja ylipäättään tervejärkisessä käyttäytymisessä.

Esitys sisältää yksityiskohtia, jotka ovat meille kaikille nähtävillä. Niitä voidaan tarvittaessa jumpata, mutta hyvin tärkeää on, että esitys saadaan eteenpäin. Ravintoloiden kuuluu saada tietää, mitkä ovat pelimerkit kesäkuusta eteenpäin. He ansaitsevat tämän tiedon.

Puhemies! Lopuksi totean, että on erittäin tärkeää, että tilannetta todella seurataan. Olisi viisasta, että myös alueellisiin erityisratkaisuihin olisi jatkossa mahdollisuus. Kaikissa tapauksissa puskeminen valtakunnallisella mallilla ei ole kaikista ketterin vaihtoehto. [Puhemies koputtaa]

Kiitän hallitusta tästä esityksestä.

14.19 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kun rajoitukset astuivat voimaan maaliskuun—huhtikuussa, niin ravintoloiden toiminta kiellettiin toukokuun loppuun asti. Todellakin nopeasti koko ravintola- ja tapahtuma-ala meni syvään ahdinkoon, itse asiassa jo aikaisemmin, sen torstain 12.3. jälkeen.

On valitettavaa, että näissä valmisteluissa ei ole kokonaisuutena kykyä ymmärtää alan ihmisiä ja yrityksiä sekä niiden laajempaa merkitystä Suomelle. Pelkästään ravitsemuspalveluala työllistää suoraan yli 80 000 ihmistä ja välillisesti noin 36 000 henkilöä, puhumatkaakaan tuhansista yrityksistä.

Nyt tämä hallituksen esitys, joka on tartuntatautilain pohjalta meille eduskunnalle tosi ripeästi saatu — meidän saimme sen käsiimme vasta tuossa alle tunti sitten — herättää monia kysymyksiä. Rajoitukset alkavat olla niin kovia, että on pakko kysyä, onko ravitsemusalan yrittäjällä enää realistista mahdollisuutta kannattavaan yritystoimintaan. Miksi ravintola-alaa säädellään näin voimakkaasti, mutta meillä on auki kauppakeskuksia, liikuntakeskuksia ja monia muitakin, kesälläkin, joissa on kymmeniä, satojakin asiakkaita samaan aikaan? Miksi ravintola-alaa säädellään näin voimakkaasti? On pakko kysyä, onko kyse siitä, ettei haluta, että Suomessa tapahtuisi tällaisia niin sanottuja viruslinkoja. Kukaan ei tietenkään halua sitä, [Antti Lindtmanin välihuuto] mutta miksi me emme anna sitä vastuuta myöskin sinne ravintoloille?

Yksi kysymys on, kun tässä laissa nyt säädellään nämä aukioloajat — toivon, että ministeri pystyy vastaamaan — että voiko ruoan etämyyntiä harjoittaa sen kello 23:n jälkeen. Tässä uudessa esityksessä nyt sanotaan, että ravintola saa olla auki vain 06—23. Meillä on paljon hampurilais-, pizzeria- ja muita paikkoja, jotka ovat viimeisen kahden kuukauden aikana laittaneet take away -myyntinsä siihen pisteeseen, että he voivat myydä sitä myöskin kello kymmenen jälkeen. Jos nyt kategorisesti kielletään kaikki ruoan myyntikin sen 23:n jälkeen, niin esityksestä valitettavasti huokuu sääntelyn raskas taakka. Toivoisin, että mahdollisimman nopeasti hallituskin kokisi, että ei yhtä alaa säädellä näin voimakkaasti.

Arvoisa puhemies! Maaliskuun lopusta vielä sen verran, että eduskunta edellytti yksimielisesti, että ”hallitus selvittää mahdollisuudet toteuttaa vastainen poikkeustilan ja ravintoloiden rajoittamistoiminnan purku tavalla, joka mahdollistaa alueellisen porrastamisen siinä tapauksessa, että infektio-tilanne sen sallii”. Missä tämä selvitys on, ja miksi se ei kuulu tähän hallituksen esitykseen tartuntatautilaista?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

14.22 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että yhteiskunnan toimia varovasti availlaan, kun koronatilanne on rauhoittunut. Tietysti ravintola-alan yritysten kannalta on myös tärkeää, että toimintaa päästään avaamaan heti, kun se on mahdollista.

Edustaja Laiho täällä puheenvuorossaan haistoi tässä esityksessä holhouksen makua, mutta sitähan poikkeusolojen rajoitukset kaikki ovat. [Eduskunnasta: Aivan!] Nämähän ovat holhousta, ei siitä pääse mihinkään, [Aki Lindén: Hyvin sanottu!] puhutaanpa sitten ravintoloista tai vaikkapa jumalanpalveluksista, jotka ovat olleet tähän saakka rajoitettuja. [Antti Lindtman: Tämä on sitä jatkuvaa pallottelua!] Siinäkin on holhottu kansalaisia.

Ravintolat ovat olleet tunnetusti viruslinkoja, mikä osittain ilmeisesti johtuu siitä, että juovuksissa turvavälit tahtovat unohtua ja ihmiset menevät helposti toistensa iholle. Olisikin tärkeää, että nyt valvottaisiin huolellisesti sitä, minkä pitäisi olla itsestäänselvyys ravintoloissa muutoinkin, että päihtyneille ei anniskella eikä myydä alkoholia, jotta tällaista viruslinkoilmiötä ei pääsisi syntymään. Tähän viitataan myös täällä mietinnön tekstissä, että tämä on yksi ravintolatoiminnan riski nimenomaan koronataudin leviämisen kannalta.

Kun yhteiskuntaa nyt askel askeleelta ryhdytään avaamaan, on tärkeää, että erilaiset toimijat ja erilaiset yrittäjät ja eri kansalaisryhmät kokevat rajoitukset oikeudenmukaisina ja tasapuolisina ja kokevat ne myös perusteltuina. Olisikin todella tärkeää saada hallitukselta nyt aika pikaisesti, ennen kesää, selkeät ohjeet esimerkiksi näihin kokoontumisiin liittyvistä rajoituksista, 50 ja 500 hengen rajoituksista, kun ne vielä osittain ovat aika epäselviä, millä tavalla ne kohtelevat erilaisia tapahtumia — pieniä kesätapahtumia, kesähäitä, jumalanpalveluksia, kirkollisia tilaisuuksia, tämän tyypisiä. Tässä esityksessä todetaan, että hallitus arvioi tilannetta määrääjoin, ja olisikin kiinnostavaa kuulla, milloin on seuraava arvion hetki ja mitä kaikkea siinä sitten huomioidaan. Mielestäni tulisi olla valmius ottaa askel suuntaan tai toiseen, joko palata tiukempiin rajoituksiin tai sitten, jos hyvin menee, näitäkin rajoituksia vielä lievittää. [Puhemies koputtaa] Ja sitten todellakin nuo alueelliset ratkaisut voisivat olla myös erittäin hyvä väline tässä.

14.25 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan todeta, että tämä kiinnostaa tätä salia ja kiinnostaa laajasti kansalaisia.

Tässä on monia eri politiikan lohkoja: tämä on osittain alkoholipolitiikkaa, osin elinkeinopolitiikkaa, työllisyyspolitiikkaa, miksei päihdepolitiikkaa, ja erityisen paljon myös terveyspolitiikkaa nyt näissä oloissa, koska tämä liittyy niin suoranaisesti koronaan. Sen takia tämä ei ole helppoa lainsäädäntöä, ja sen jokainen meistä ymmärtää.

Minä pidän tärkeänä sitä, että tässä lähdetään varovaisesti ja asteittain liikkeelle, ja otan esimerkiksi tämän aukioloajan, että anniskelua olisi vain sinne 22:een saakka. Tässä salissa on myös kokemusasiantuntijuutta jonkun verran myös siitä, ja ollaan ehkä vierailtu kello 22 jälkeen ravintoloissa ja tiedetään, että jos ollaan yökerhoissa tai baareissa, joissa päätuote on alkoholin myynti ja niin päin pois, [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] niin kyllä se vain on niin, että helpolla tahtovat unohtua ne turvavälit. Sen takia pidän tärkeänä tätä, että lähdetään varovaisesti liikkeelle. Ymmärrän sen, että tässä on hankalia arvioitavia yksityiskohtia, vaikka se, miten ravintola itse ja miten asiakkaat pystyvät varmasti pitämään tämän etäisyyden, turvalliset välit toisiinsa. Joissakin maissahan on laitettu jopa 2:ta metriä rajaksi ynnä muuta, mutta me emme tässä sääntelyssä ole siihen kohtaan menossa. Täytyy sanoa, että toivon, että on lämmin kesä tulossa ja ihmiset pystyvät olemaan enemmän niillä terasseilla, joilla on sitten sitä ilmaakin saavutettavissa ja jotka ovat tavallaan sen tartuntavaaran kannalta pienempi paha.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Itsekin kiinnitän huomiota tähän alueellisuusseikkaan. Ymmärrän sen, että tässä alussa lähdetään sääntelyssä joka puolella Suomea samalla tavalla liikkeelle, ja jos olen käsittänyt oikein, niin hallituksen on tarkoitus kahden viikon välein tarkastella sitä, miten rajoitukset ovat toimineet, eli tämä tarkoittaisi sitä, että kun tämä 1.6. tulee voimaan, niin ennen juhannusta on ensimmäinen tarkasteluväli. Täällä tuli Satakunta esille — minä voin sanoa, että Pohjois-Karjalassa myös yli 3 viikkoon ei ole ollut ensimmäistäkään koronatautitartuntatapausta, mikä kertoo siitä, että meidän maakuntamme on tällä hetkellä ainakin aika tavalla puhdas. Mutta tähän alueellisuuteen kiinnitti mielestäni myös perustuslakivaliokunta omissa aiemmissa kannanotoissaan huomiota, ja toivon nyt, kun tämä menee myös perustuslakivaliokuntaan lausunnolle, että siellä myös tähän asiaan tehdään tarkastelua.

Ehkä nyt kaikkien meidän kannattaa huomioida se, että kun tämä on nopeasti tullut meille lähetekeskusteluun, niin tämä itse tartuntatautilain pykälän muuttaminen ei ole se ollenainen vaan tämä asetus, joka tässä seuraa mukana.

14.28 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Kiurulle lain esittelystä.

Kun ratkomme poikkeusoloissa tätä kriisiä, pidämme mahdollisuuksien mukaan yhteiskuntaa pyörimässä, meidän tulee samalla koko ajan huolehtia perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumisesta. Yhteiskuntaa tulee avata harkiten, vaihteittain ja turvallisuus huomioiden — heti, kun se on mahdollista.

Vaikka tämä laki tulee tarpeeseen, on syytä muistaa, että se myös rajoittaa merkittäväällä tavalla kansalaistemme perusoikeuksia. Siksi sen perustuslaillisia vaikutuksia tulee tarkastella huolellisesti. Siksi kysyn ministeriltä: miksi tämä lakiehdotus ei ole tullut aikaisemmin eduskunnan käsittelyyn, vaikka ravitsemusliikkeiden kiinni pitäminen valmiuslain mukaisena toimenpiteenä päättyy kesäkuun alussa ja tämä ajankohta on ollut koko ajan tiedossa?

Haluaisin nostaa sen näkökulman esille vastaisuuden varalle, kun tämä tilanne näyttää jatkuvan, että perustuslakivaliokunta tarvitsee riittävästi työaikaa perustuslailliseen tarkasteluunsa. Myös valtiosääntöoikeuden asiantuntijoilla tulee olla riittävästi aikaa lausuntojensa laatimiseen. Perustuslakivaliokunnan lausunnot viitoittavat tietä tulevalle lainsäädännölle, siksi niitä ei saa kiireellä pilata. Ymmärrän poikkeavien tilanteiden tuoman paineen ja kiireen — tämä ei ole helppoa lainsäädäntöä, kuten edustaja Vehviläinen edellä sanoi. Siitä huolimatta myös poikkeusoloissa tulee panostaa siihen, että lakien valmistelu on etupainotteista, jotta niiden asialliseen käsittelyyn jää riittävästi aikaa. Tämä on hyvä ottaa huomioon myös tulevien muiden rajoitusten purkujen ja mahdollisten kiristysten kohdalla.

Pidän tärkeänä myös lain alueellista soveltamista, vaikka nyt lähdetäänkin liikkeelle yhtenäisestä ratkaisusta. Tilanne eri puolilla Suomea on kovin erilainen. Tätä varmasti myöskin perustuslakivaliokunnassa pohdimme.

14.31 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa herra puhemies! Ravintolat saavat siis vihdoin avata oviaan, kesäkuun alusta alkaen. Hurraa-huutoihin ei kuitenkaan ole aihetta. Ravintoloiden toimintaympäristö on ollut Suomessa jo ennen koronapandemiaa varsin mahdoton muun muassa jatkuvien alkoholiveron korotusten ja tiukan sääntelyn vuoksi. Koronasta johtuvat rajoitukset ovat heikentäneet tilannetta entisestään ja ajaneet ravintola-alan jopa konkurssin partaalle. Lukuisten ihmisten työ ja elämäntyö ovat vaarassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Tilannetta on osaltaan pahentanut se, että alkoholijuomien ulosmyyntiä koskevat tiukat rajoitukset on kriisin aikanakin pidetty voimassa. Myös juomien toimittaminen kotiin on ollut täysin kiellettyä.

Hallituksen nyt esittämässä anniskelun päättymisessä kello 22 kuulua vahva kieltolain henki, eikä tämä aikaraja ole missään nimessä kannatettava. Ravintoloiden sulkeminen jo niinkin aikaisin kuin kello 23 on myös keinotekoista. Luotto ravintoloihin ja ihmisiin puuttuu täysin.

Mihin jäivät ulosmyyntioikeus viineihin — edustaja Marttinen jo tästä kyseli — ja anniskelun arvonlisäveron alentaminen? Nämä molemmat olisivat toimia, jotka varmasti auttaisivat jo nyt olemassaolonsa kanssa kamppailevaa ravintola-alaa.

Suomen kansa ja ravintolat eivät tarvitse yhtään enempää holhousta. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Oikein!]

14.32 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Suomessa on noin 10 000 ravintola-alan yritystä, joista arvioitiin jo maaliskuun loppupuolella, kun tätä sulkemislakia tehtiin, että noin puolet ajautuu aika nopeasti ongelmiin. No, nyt kun näitä ravintoloita ollaan avaamassa pikkuhiljaa 1.6., lähes kaikilla näistä yrityksistä on ongelmia. Hyvin moni niistä on kasakriisissä.

Olemme tällä viikolla olleet käsittelemässä talousvaliokunnassa tukipakettia, joka näille yrityksille ollaan ohjaamassa. Ala itse on pyytänyt 350:tä miljoonaa euroa, mutta 123 miljoonaa on hallitus tarjonnut, ja jos tämä paketti tulee, niin se ei tule missään tapauksessa riittämään, ja se on nyt jo aivan myöhässä, joten nämä yritykset tulevat aloittamaan toimintansa suurissa ongelmissa. Lisäksi tässä tukipaketissa on vielä se ongelma, että sen toinen osa on työllistämistuki, joka suosii yrityksiä, jotka palkkaavat mahdollisimman paljon työntekijöitä kesä-, heinä-, elokuussa, ja nyt jos nämä yritykset saavat vain osittain olla auki, niin miten ne hyötyvät sitten tästä työllistämistuesta, joka on nimenomaan tarkoitettu tähän alkuvaiheeseen?

No nyt on sitten vielä se, että tässä on nyt menossa alueellinen harkinta, eliikkä vaikka nyt aloitammekin koko maata koskevilla toimenpiteillä, toivottavasti saadaan jatkossa siten alueellisesti toimia. Täällä on moni todennut jo, että Pohjois-Karjala, Satakunta, Etelä-Savo ovat alueita, joilla koronavirustartuntoja ei juurikaan ole, ja silti siellä joudutaan noudattamaan tätä samaa toimintatapaa kuin muuallakin. Näiden ravintoloiden näkökulmasta siinä ei ole mitään järkeä. Eikö hybridistrategian, jota hallitus noudattaa, nimenomaan pitäisi ottaa joustavuus huomioon?

Jotta nämä yritykset voisivat toimia jatkossa paremmin, viinien ja muiden alkoholijuomien ulosmyynti tulee sallia ja sen lisäksi anniskelun arvonlisävero pitää laskea 24 prosentista 14 prosenttiin ainakin tämän vuoden ajaksi.

Tuntuu aivan uskomattomalta holhoukselta lähteä ravintoloiden avaukseen näin suppein ja joustamattomin ehdoin, kun Suomi on menossa loma-aikaan. Se, että sanotaan, että ravintolassa on istuttava mutta pöytiintarjoilu ei ole pakollista tai että ruokaa ja juomaa ei saa itse ottaa buffetpöydästä, kuulostaa suuren luokan holhoukselta. Eikö ravintola-alalla ole mitään ymmärrystä, arvoisa ministeri, teidän mielestänne siitä, miten siellä tulee toimia ja miten asiakkaita kuuluu palvella? Ala ei voi lähteä liikkeelle tällä tavalla, ja toki myös suomalaiset itse odottavat sitä, että he pääsevät nauttimaan siitä, mistä ovat joutuneet luopumaan jo parin kuukauden ajan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

14.35 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Kiurulle esittelystä.

Ravintola-alalla on edessä pitkä kuiva kesä. Taloudellinen isku on ollut kova jo kevään aikana, ja helppoa ei tietysti tule myöskään näiden uusien rajoitusten valossa olemaan. Kuitenkin on selvää, että koko talouden ja myös koko ravintola-alan etu on se, että tämä tauti saadaan tukahtumaan sellaiselle tasolle, jossa tartuntariski arjessa on mahdollisimman pieni, ja sen takia tämä esitys on tehty, ja sen takia tämä esitys on perusteltu. Ja sen takia myös niillä alueilla, joissa sinänsä nyt tautitilanne on hyvä tai erinomainen, on syytä lähestyä tätä asiaa hyvin varovaisesti eikä ikään kuin täysillä tehdä heti sitä, mikä on mahdollista — sen varovaisuuden pitää olla tässä mukana, sen ison kuvan siitä, mitä tässä itse asiassa ollaan tekemässä.

Kuitenkin on tärkeää seurata koko ajan tietopohjan kehittymistä ja karttumista esimerkiksi siltä osin, mitkä ovat niitä todennäköisimpiä tarttumispaikkoja, tartuntaketjuja, tämäntyyppisiä, ja sen takia on hyvä, että tätä esitystä on tarkoitus tarkastella säännöllisin väliajoin. Mutta tässä ei omasta mielestäni ole kyse holhouksesta, tässä on kyse siitä, että me yhteiskuntana torjumme vakavan tartuntataudin, ja se tarkoittaa sitä, että meidän täytyy tehdä selkeätä ohjeistusta, selkeää lainsäädäntöä, jonka puitteissa sitten jokainen toimija kantaa sen oman vastuunsa. Siitähän tässäkin on kyse, ei niinkään holhouksesta. [Mari-Leena Talvitien välihuuto] Tässä edustaja Kivisaari toi hyvin esille, että joustavuus käytännöissä ja selkeys siinä ohjeistuksessa ovat erittäin tärkeitä tämäntyyppisessä sääntelyssä, kun sitä lähdetään toteuttamaan.

Nyt käsittelyssä on tartuntatautilaki, mutta ravintola-alan sääntely on tietysti kokonaisuus, ja siihen liittyviä epäkohtia ja korjaustoiveita tässä on tullut esille jo muitakin. Itsekin olen sitä mieltä, että viinien ulosmyynti olisi ollut perusteltua, ehkä se alvin tarkastelu myös, tämmöisinä ikään kuin vastapainoina rajoitusten tuomalle haasteelle.

Ja vielä lisäyksenä loppuun: On erinomainen asia, jos pienpanimoille kuitenkin sallitaan kotimyynti. Se on hieno asia, vaikkei se ehkä niinkään rafloihin liity. — Kiitos.

14.38 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Hallitus siis päätti, että ravintolat saavat olla auki kello 23:een, anniskelu päättyy kello 22, terasseilla ei rajoiteta ihmismääriä. Lisäksi hallitus päätti, että sisään saa ottaa puolet normaalista asiakasmäärästä. Kiitän hallitusta tästä terassien osapäätöksestä.

Hiukan kyllä jäin miettimään, mihin epidemiologiseen arvioon tämä hallituksen päätös tästä kello 22:sta perustuu. Mikä tekee alkoholin nauttimisesta turvallista ennen Kymmenen Uutisia, mutta Kymmenen Uutisten aikana se muuttuu viruslingoksi? Olisi hyvä tietää ne epidemiologiset arviot tämän päätöksen taustalla. [Mika Niikko: Kun Korsoa katsoo, niin näet!] Lisäksi, onhan hallitus tietoinen, että tämä keinotekoinen raja aiheuttaa nyt alan sisällä melkoisen markkinahäiriön ja näillä parametreilla suurta osaa lomautetuista työntekijöistä ei voida kutsua takaisin töihin? Onhan hallitus valmis kompensoimaan ravintoloi- ta nyt myös 1.6. alkaen — nimittäin näillä nykyisillä rajauksilla monen yrittäjän ei edes kannata avata oviaan. Lisäksi rajauksen ulkopuolelle jää esimerkiksi yöravintolatoiminta, joka siis jatkaa kiinni olemistaan tällä päätöksellä. Eli mihin epidemiologisiin arvioihin tämä perustuu, ja oletteko valmiita lisäkompensoimaan alaa päätöksistänne johtuen?

14.39 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tätä ravintola-alaan liittyvää koronapäivitystä on jo jonkun aikaa odotettukin, ja nyt se on käsittelyssämme — hyvä niin, että edes jotain on käsittelyssä. Hallituksella on kuitenkin näissä esityksissään aina tiettyjä kroonisia heik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

kouksia eli lähinnä se, että alueellisuutta ja suhteellisuutta ei pystytä huomioimaan. Tämä alueellisuus näkyy esimerkiksi siinä päätöksessä, että kun koulut avattiin kaikkialla samalla tavoin, niin nyt ravintoloitakin avataan kaikkialla samoin tavoin, vaikka on selvää, että koronaepidemian tilanne eri alueilla tässä maassa ei ole samanlainen. Eli se pitäisi pystyä huomioimaan selkeillä mittareilla siitä, mikä on minkäkin alueen koronatartuntatilanne. Kyllä tästä löytyy maailmalta esimerkkejä, miten sitä alueellisuutta voidaan huomioida, jos sitä halutaan huomioida eikä hätiköidä näiden kanssa.

Esimerkiksi kun keskustelin erään ravintolayrittäjän kanssa tuolla meillä päin, niin hän ihmetteli, että miten hänen ravintolansa on nyt pelkästään ulosmyynnillä, ei mitään juomatarjoilua, vaikka vastapäätä olevassa kaupassa juoksee väkeä sadoittain, tuhansittain päivässä ja kaupan toimet oman sääntelynsä suhteen perustuvat enemmänkin vapaaehtoisuuteen. Eli ravintolassa se tauti tarttuu, mutta kaupassako se nyt sitten ei tartu, vaikka ihmisiä käy siellä paljon enemmän kuin tässä ravintolassa tulisi käymään? Eli se, mikä saa olla auki ja mikä ei saa olla auki, pitäisi pystyä myös perustelemaan, se, mihin tällainen sääntely perustuu — puhutaan poikkeuslaista, joka on kuitenkin voimassa lokakuun loppuun asti, ei se ole pikkuasia.

Kun aiemmissa puheenvuoroissa kysyttiin, onko nyt ravintoloilla mahdollisuus tuottaa voittoa tällaisilla sääntelyillä, niin onhan se ihan selvää, ettei se ole mahdollista. Ei tällä sääntelyllä pysty tuottamaan voittoa alalla, joka on muutenkin jo valmiiksi hyvin kilpailtu eikä ole minkäänäköinen kultakaivos. Eli kyllä tästä tappiota tulee, ja se pitäisi pystyä jollain tavalla kompensoimaan myöskin tuotevalikoiman suhteen, eli ruokaravintoloille, jotka tähänkin asti ovat jollain tavalla voineet toimia, kompensoidaan eri tavalla kuin juomapainotteisille ravintoloille, jotka nytään eivät pysty toimimaan kunnolla.

Tämä anniskelun rajoittaminen kello 22:een kuulostaa mielivaltaiselta ja keinotekoiselta nukkumaanmenoajan laittamiselta kansalle — tällaista termiä voisi käyttää. Elikkä on nyt keksitty, että tällainen aika on sopivampi kuin joku toinen aika, eikä sille ole esitetty esityksessä minkäänlaisia kunnollisia perusteluja.

Tästä olen tosin eri mieltä useiden aiempien keskusteluiden kanssa: itse pitäisin buffetarjoilua terveysriskinä. Kyllä siinä virukset tarttuvat, kun niitä yhteisiä aterimia ja ottimia siellä käytetään. Siinä se kyllä aivan varmasti leviää, eli sen rajoittaminen on perusteltua.

Mutta toisaalta olen samaa mieltä siitä, että tässä ei vielääkään ole sitä viinien ulosmyyntioikeutta, jonka pitäisi olla jo normaaliajan lainsäädännössä, sen, että ravintolasta voisi myydä viiniä ulos — sitä ei saada edes tähän poikkeuslakiin mukaan, ja tätä voin vain ihmetellä. [Jaana Pelkonen: Nimenomaan!]

14.42 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! On selvä, että yhteiskunnan pitää päästä pyörimään ja yritysten pitää päästä tekemään yritystoimintaa ja yrittäjien elättää itsensä ja perheensä sillä ja välttää konkurssreja. Tämän pohjaltahan myös tämä ravintoloiden aukioloasian käsittely eduskuntaan on tuotu.

Tähän asiaan on kuitenkin monta lähestymistapaa, miten tätä voidaan pohtia.

Itse ainakin lähestyn asiaa siten, että ei tämä pandemia ole lähimainkaan ohitse ja totta kai ihmisten kohtaamisten lisäämistä pitää harkitusti toteuttaa. Me olemme kuitenkin vastuussa siitä, millä tavalla sallitaan tai ei sallita tämän viruksen leviäminen. Nyt ravintoloiden avaamisen yhteydessä, kun hallitus pohtii näitä erilaisia toimenpiteitä, että miten se toteutetaan, on ihan oikein, että pohditaan sitä, ovatko buffetravintolat auki vai eivät, tarjoillaanko pöytiin vai ei ja kuinka moneen asti ravintolat ovat auki tai eivät ole.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Ongelmahan tässä on se, että ravintoloita on niin monenlaisia ja monentyyppisiä. Jos me menemme kotikylääni Korsoon, jossa on toistakymmentä kuppilaa, niin voidaan hyvinkin arvailla, mitä siellä tapahtuu varsinkin iltasella, kun meno yltyy. Kyllä väitän, että yöaikaan ja ilta-aikaan, kun meno yltyy, nämä ohjeet henkilökohtaisesta etäisyydestä unohtuvat hyvin helposti.

Nyt kun tässä lainsäädännössä ei ole kuitenkaan millään tavalla esimerkiksi sanktioitu tätä rikkomista — esimerkiksi jos ravintolassa anniskelu tapahtuu vastoin anniskelulainsäädäntöä tai -ohjeita, niin voi menettää anniskeluluvan — niin tässä on hyvin vaikea lähteä rankaisemaan ravintoloita siitä, jos ei millään tasolla toteudu se hallituksen tavoitteleva etäisyys toisiin henkilöihin ja sen viruksen leviämisen estäminen. Siinä mielessä toivoisin, että hallitus toisi konkreettisia työkaluja myös siihen, miten tätä voidaan valvoa ja miten siihen voidaan nopeasti puuttua, mikäli huomataan, että virukset alkavat leviämään.

Meillä on esimerkkinä vaikkapa tämä Levin hiihtokeskuksen yökerho, joka oli oikein viruslinko hyvin pitkän aikaa, ennen kuin hiihtokeskukset suljettiin. Me muistamme myös sen, että Euroopassa virus lähti etenemään erityisesti Pohjois-Italiaan jostain kahdesta kolmesta pubista, joissa yksi henkilö tartutti useita henkilöitä baaritiskeillä notkuen. Elikkä kyllä ravintolat ovat keskeisessä asemassa silloin, kun viruksen leviämisestä tai sen ehkäisemisestä puhutaan.

Tähän loppuun haluan vielä ministeriltä kysyä sitä, että nyt kun Linnanmäki valmistautuu avaamaan ovensa ja palkkaa lähes 600 kesätyöntekijää sinne, niin millä tavalla he voivat toteuttaa sitä, koska tämänhetkisten ohjeiden mukaan on kuitenkin niin, että yli 500 hengen tilaisuuksia ei saa järjestää. Avit tulkitsevat asian näin, mutta Linnanmäki tulkitsee toisin, niin että he saavat avata ne ovensa oman harkintansa mukaan vaikka 5 000 ihmiselle, [Puhemies koputtaa] jos he pitävät huolen näistä asioista. Tämä on epäselvää yrityksille, monille muille huvipuistoille ja muille järjestäjille, kuinka monta ihmistä saa kokoontua tällaisiin tilaisuuksiin. Mielestäni tässä pitäisi olla järki kädessä. Ei voida päästää lapsia kulkemaan vapaasti jonnekin huvipuistoon, ilman että siitä on hallituksessa jonkun näköinen linjaus, miten tämä turvallisuus ja viruksen leviämisen estäminen toteutetaan.

14.46 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Poikkeuksellisen kevään yksi suurimpia taloudellisia kärsijöitä on ollut ravintola-ala, ja yhteiskunnan asteittainen avaaminen on nyt tärkeää. Tuohtuu vasemmistohallitus tästä nyt miten vain, niin kyllä minulle tästä hallituksen esityksestä tulee holhoamisolo: ei luoteta ihmiseen, ei luoteta asiakkaaseen, ei ravintoloitsijaan, ei ravintolan työntekijöihin. Ravintola-ala tietyllä tavalla jopa demonisoidaan ryyppytouhuksi. Minusta tämä on erittäin valitettavaa. Ymmärrän, että tämän kaiken takana on koronaviruksen aiheuttama huoli ihmisten terveydestä, mutta kunhan nyt ei vain astuttaisi yhtään liian pitkälle.

Nostaisin esiin muutaman kysymyksen, ja toivon jokaisen pystyvän tulkitsemaan niistä oman mielipiteeni. Onko ennen iltakymmentä otettu viinilasillinen vaarattomampi kuin kello kymmenen jälkeen? [Jouni Ovaska: Riippuu montako ottaa!] Olettaako hallitus, että suomalainen ravintolassa juominen on jollain tavalla aina vastuutonta? Miksi ravintoloita ei voida tukea niin sanotuilla edullisilla muutoksilla, kuten viinien ulosmyynnin mahdollistamisella? Entäpä kokoomuksen esiin nostama pienpanimoiden ulosmyyntioikeus? Onko ravintoloiden kompensaatiossa huomioitu nämä uudet rajoitukset? Ja viimeisenä: miksi kaikkialla Suomessa on samat säännöt, kun epidemia ei tällä hetkellä koske koko Suomea? — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

14.48 **Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Att restaurangerna nu kan öppna igen stegvis är mycket välkommet. För att detta första steg ska lyckas krävs det ansvarsfullhet av både krögare och av kunder. Det sista någon nu önskar är att krog- och kaféöppnandet blir en explosion i smittspridning. Nu måste vi följa upp hur det här lyckas före vi kan fortsätta luckra upp regleringarna mer.

Ravitsemisliikkeiden asteittainen avaus kesäkuussa on erittäin tervetullutta. Kyseinen elinkeino on ollut kovilla koronaepidemiasta johtuneiden rajoitusten vuoksi, ja siksi on erittäin tärkeää, että liiketoiminta nyt pystytään avaamaan. Yksi elinkeinotoiminnan tärkeimmistä peruspilareista on ennakoitavuus. Yritykset tarvitsevat varmuuden siitä, montako työntekijää voidaan palkata ja miten toiminta järjestetään sekä turvallisesti että kannattavasti. Tällä lakimuutoksella hallitus on antanut raamit toiminnan jatkamiseksi.

Också ur ett socialpolitiskt perspektiv är det viktigt att kaféer och restauranger nu kan öppna. Nu då vårsolen lyser vill vi komma ut och ta en kopp kaffe på en uteservering efter långa tider av social isolering, men vi har alla ansvar för att det här ska kunna ske på ett tryggt sätt.

14.49 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Aloitan vertauskuvalla: Jos meillä on sairaus, joka alkaa pikkuhiljaa hellittää, kun käytämme siihen jotain lääkettä, niin mitä meidän täytyy tehdä tietyssä vaiheessa: tuleeeko meidän jatkaa sitä lääkettä, jolloin pelkäämme, että sairaus yltyy uudelleen, vai tuleeeko meidän lopettaa se lääkitys? Eli nyt vertauskuvallisesti me olemme tässä samanlaisessa tilanteessa. Se sairaus on vain tämä iso epidemia, ja se lääke on ollut nämä rajoitustoimenpiteet. Eli me olemme hyvin vaativassa valintatilanteessa, ja minusta on oikein, että me lähdemme varovaisesti tässä tilanteessa avaamaan ravintolaita.

Silloin kun ravintolat suljettiin, kiinnitin huomiota siihen, että hallitus sopi siitä viisikon keskuudessa maanantaina 23.3. ja koko hallituksessa tiistaina 24.3. ja meillä se prosessi kesti seuraavan viikon lauantaihin saakka. Vielä edeltävänä perjantaina ennen sitä lauantaita kotikaupungissani Turussa kävelin ja eräät tämmöiset enemmänkin juottolat olivat auki. Itse henkilökohtaisesti olen koko ajan tuntenut sääliä ruokaravintoloita kohtaan, ja lähipiirini kanssa olemme yrittäneet niitä tukea hankkimalla sieltä take away -aterioita.

Tämä kieltämättä on kohdellut aivan murskaavalla tavalla koko elinkeinoelämää, mutta tarkoitushan on kuitenkin koko ajan ollut se, että me saamme tämän epidemian kuriin. Nyt kun olen tätä keskustelua kuullut, niin olen enemmän kuullut arvostelua siitä, että holhotaan. Olen täällä tottunut näissä keskusteluissa opposition ja hallituksen välillä... Nyt en halua ollenkaan kritisoida oppositiota kokonaisuutena, esimerkiksi edustaja Niikon puheenvuoro oli erittäin hyvä, mutta nyt tällä kertaa kokoomuksen taholta on koko ajan kysytty siitä, että holhotaanko, säännöstelläänkö, valvotaanko, eikö luoteta. Hyvänen aika, jos tekisimme niin, että tämä olisi kaikki vapaata, niin ei tarvitsisi kuin jossain maakunnassa yhdessä ravintolassa tapahtua jotain, ja täällä kysyttäisiin, onko hallitus tietoinen siitä, että sen ja sen maakunnan siinä ja siinä ravintolassa on ollut ihmisiä, minkä seurauksena sinne maakuntaan on leviämässä laajempi koronaepidemia. Kyllä tämä on nyt erittäin harkittu — kieltämättä monimutkainen — esitys, mutta tällä tavalla me pääsemme tässä pikkuhiljaa eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Tartuntatautilaki on erittäin vahva laki. Se on tietysti itselleni taustani takia tuttu. Siinä on 93 pykälää. Sen 58 §, jo sellaisena kuin se nyt on, on erittäin vahva, ja kenties sen avulla olisi voitu tehdä kuntakohtaisesti esimerkiksi suurempiakin ratkaisuja kuin nyt ollaan tehty, mutta nyt on erittäin hyvä, että lakiin lisätään uudet 58 a ja b §:t ja annetaan sitten niiden pohjalta asetus.

Eli tuen voimakkaasti juuri tässä muodossa nyt tätä varovaista ravintolaelinkeinoelämän avaamista. [Eduskunnasta: Hyvä puheenvuoro!]

14.52 Joakim Strand r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Jag vill passa på att tacka Aki Lindén och Veronica Rehn-Kivi och många andra för goda talturer.

Kiitos hyvistä puheenvuoroista.

Det är alltså mycket positivt att regeringen nu tillåter restaurangerna att öppna den 1 juni, och jag är själv säker på att såväl krögare som också restaurangbesökare är beredda att ta det ansvar som krävs med tanke på de restriktioner som ännu är i kraft.

Uskon, että pystytään vastuullisesti toimimaan ravintolayrittäjien näkökulmasta ja että myös asiakkaat itse aivan varmasti toimivat vastuullisesti tämän kevään jälkeen. Muun muassa edustaja Kivisaari puhui myös hyvin tästä ravintolakohtaisesta pelisilmästä.

Jag tror det är nödvändigt, med ett visst spelöga också utgående från olika typer av restauranger, att man inte för strikt går in på detaljnivå.

Elikkä jonkinnäköistä luovuutta ja joustavuutta täytyy olla.

Restaurangerna hör till dem som har drabbats hårdast under våren.

Ravintoloilla on kurja kevät takana.

Jag hoppas att vi i morgon i ekonomiutskottet får färdigt vårt betänkande gällande såväl stödet för inkomstbortfall men också för återanställning.

Toivotaan, että talousvaliokunnassa huomenna saamme työmme valmiiksi tämän tuen osalta, mikä siihen liittyy.

Det är ett väldigt stort inskränkande av grundläggande fri- och rättigheter med tanke på dels egendomsskyddet — omaisuuksuojan näkökulmasta — och också med tanke på näringsfriheten.

Elinkeinonvapauden näkökulmasta on äärimmäisen poikkeuksellista oikeusvaltiossa tällä tavalla erityisesti kieltää yhtä alaa toimimasta. Siitä näkökulmasta tuskin tarvitsee pelätä, että hirveästi ylikompensoitaisiin tässä.

Alla de här företagen är i blåsten, och vi får inte vara rädda för att man kompenserar för mycket. Jag tror den rädslan åtminstone är väldigt obefogad.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Tässä ollaan puhuttu myös alueellisesta porrastuksesta.

Jag tror det är viktigt att man åtminstone så gott det går analyserar den här regionala dimensionen, för det är olika situation i olika delar av landet, men samtidigt — som ledamot Lindén också bra sade — räcker det med några små misstag här och där så sprids det igen.

Elikkä tarkkana täytyy siitäkin näkökulmasta olla. — Kiitos.

14.54 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Yrittäjältä tuli juuri viesti. Hän oli kuunnellut radiota ja ensimmäisiä tietoja poiminut tästä esityksestä. Hän työkseen pitää huoltoasemaa valtatievarressa, ja hänen viestinsä oli se, että ammattiautoilijat alkavat enenevässä määrin liikkua kello viiden jälkeen — ihan tietysti unirytmien takia täytyy vähän saada aamiaista ja kahvia, ja sitten tietysti nämä lepoajat ammattiautoilijoilla ovat tiukat — ja hänen kysymyksensä kuuluu, onko niin, että tämän suhteen ei ole joustoa, vaan se on tiukasti kello kuusi. Tähän en ole ehtinyt vielä riittävästi perehtyä, mutta ehkä ministeri voi siihen vastata, saavatko ammattiautoilijat viiden jälkeen mahdollisesti hetken tauon pitää, jotta pääsevät aamiaiselle ja kahville.

Näihin loivennuksiin ja lievennyksiin liittyy myös toinen asia, joka ei ole suoraan ministeri Kiurun alaa, enemmänkin urheilusta vastaavan ministeri Kososen alaa, mutta haluan sen tässä ottaa esiin, koska samasta kokonaisuudesta puhutaan — koronaviruksesta, ihmisten hyvinvoinnista, sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta. Se koskee tapahtumia, esimerkiksi jalkapalloa ja pesäpalloa. Nythän meillä on se linjaus, että katsomoihin saa mennä enimmillään 500 henkilöä, tai käytännössä alle 500, koska siellä on järjestysmiehet ja lipunmyyjät ja muut, eli kun nämä kaikki otetaan mukaan, niin yleisöä voi olla vain ehkä noin 400, kaikki mukaan lukien siis 500.

No, tämä on hyvin joustamaton luku. Tässä ravintoloiden osalta sanotaan, että asiakasmäärää ei saisi rajoittaa enempää kuin puolet tästä suurimmasta sallitusta, eli on joku viranomaisten sallima luku, josta nyt sitten otetaan puolet pois, ja näin vastataan siihen koronahaasteeseen. Voisiko katsomoiden osalta olla sama? Kun meillä on Tampereella esimerkiksi yli 17 000 katsojaa vetävä Ratinan stadion, niin sopiiko siihen suoraan luku 500, kun verrataan sitä 3 000 hengen stadiontiin, jossa sielläkin olisi luku 500?

Tässä toivon vielä viranomaisilta tähän valtioneuvoston periaatepäätökseen, jossa tämä 500 on otettu esiin, tapauskohtaista harkintaa. Meillä on Veikkausliigassa 12 joukkuetta, eikä liene ylivoimaista katsoa nämä kentät, niiden kapasiteetti, sisääntuloväylät, katsomoitteiden lukumäärä, lipunmyyntipisteitten määrä ja tämän tyyppiset asiat ja ottaa paikallista näkökulmaa siihen ja huomioida se, aina terveys edellä mutta paikalliset olosuhteet huomioiden.

14.57 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! On suuri helpotus, että olemme koronakriisin hoidossa tulleet siihen, että voimme purkaa rajoituksia yksi kerrallaan. Se on myös maamme talouden ja yhteiskuntaelämän kannalta ratkaisevan tärkeää. Kuten kriisin eri vaiheissa aiemminkin, on hallitus viisaasti tehnyt päätöksensä ajatellen kansalaistensa terveyttä kaikkein tärkeimpänä asiana. Tämän johdosta koronasta johtuva kuolleisuus ja sairastavuus on jäänyt vähäiseksi väkilukuumme suhteutettuna. Terveysviranomaisia ja asiantuntijoita kuunnellen on aika astua taas eteenpäin ja alettava lievittämään epidemian ja rajoitustoimenpiteiden vaikutuksia ihmisten arkeen ja toimeentuloon siinä määrin kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

se on turvallista. Nyt on aika rohkaista ihmisiä siihen, että vaiheittainen palaaminen normaalin, jota myös uudeksi normaaliksi voidaan kutsua, on turvallista. Selkeitä turvallisuus- ja hygieniamääräyksiä noudattaen voimme alkaa iloita esimerkiksi ravintoloiden ja kahviloiden palveluista.

Hallitus on linjannut tänään ravintoloiden avaamisesta kesäkuun alusta alkaen. Ensi vaiheessa ravintolat voivat ottaa sisään puolet normaaleista asiakasmääristä. Ravintolat voivat olla auki kello 23:een asti ja anniskella kello 22:een asti. Asiakaspaikkarajoite ei koske ulkoterasseja. Vastuu omasta käytöksestä on entistä vahvemmin meillä jokaisella itsellämme. Tiedämme koronaviruksen leviämistavoista jo sen verran, että turvavälit ja terveyshygienia on syytä muistaa myös ulkotiloissa oleskellessa.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallitus seuraa ja arvioi valppaasti aukioloaikoja ja asiakasmääriä koskevien rajoitusten purkua. Toivotaan, että rajoitusten vaiheittainen purkaminen etenee myönteisessä ja että myös alueelliset ratkaisut voitaisiin ottaa huomioon. Meillä on kriisin aikana ollut suuria alueellisia eroja koronaan sairastuneiden ja kuolleitten osalta, jopa koronattomia alueita, joilla kategoriset rajoitukset ja sulkemiset ovat tuntuneet ylimitoitetuilta toimilta. Nyt on aika antaa vastuuta ja luottamusta alan yrittäjille ja heidän asiakkailleen. On yhteinen etumme, että terveys- ja turvallisuusmääräyksiä noudatetaan, sillä koronavirus on edelleen keskuudessamme. Niin kauan kuin rokotetta ei ole käytettävissä, meidän on opeteltava elämään viruksen kanssa.

15.00 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti olen hieman hämmästynyt täällä tästä ravintolakeskustelusta, kun täällä yleisellä tasollakin puhutaan ravintoloista, vaikka ravintolat ovat aika erilaisia — todella erilaisia. On lounasravintoloita, on ruokaravintoloita, on pubeja, seurusteluravintoloita ja yökerhoja. Nythän tässä tulee käymään tietysti näin, että tämä ei käytännössä katsoen yökerhoja juurikaan auta, koska yökerhot eivät voi muuttua hallituksen päätöksellä tai eduskunnan päätöksellä päiväkerhoiksi. Nyt joka tapauksessa ravintola-ala ja yökerhot ja tällaiset tarvitsisivat jollain tavalla tukea myös, koska tilanne on se, että myynti ei missään nimessä voi olla sama kuin aikaisemmin, eli paluuhän ei normalisoi sitä millään tavalla. Se olisi jotain arvonlisäveron laskua tai ulosmyynnin vapauttamista tai vastaavaa, mitä pitäisi löytää lisäksi tähän hommaan.

Samoin, mikä olisi tietysti ollut, niin kuin tässä useammassa puheenvuorossa oli, on se, että oltaisiin otettu huomioon tätä alueellista juttua tähän hommaan, koska maakunnissa asiat ovat huomattavasti eri tavalla kuin monessa muussa paikassa.

Kuitenkin täytyy muistaa myös se, että riskiryhmäläiset eivät ole, jos ei nyt ruokaravintoloita lasketa, sanotaan, etenkin yökerhojen ja vastaavien asiakaskunnasta missään tapauksessa se suurin määrä, eli kuitenkin suurin osa yökerhoissa ja tällaisissa on nuorempaa väkeä, mikä ei kuulu sillä tavalla tähän riskiryhmään ja mikä on tekemisissä muutenkin jonkun verran.

Jo aikaisemmin eräs edustaja sanoi, että ravintolassa on vaarana, että mennään ihon alle. No se on totta, ja oikeastaan voisi sanoa, että se on tarkoituskin — ainakin minun ravintola-aikanani, kun kävin aikoinaan niissä, kyllä se oli sitä juuri. Tietysti sillähän se syntyvyyskin Suomessa nousee. Jos itse ajattelen sitä aikaa ja sitä, että en olisi päässyt ravintolaan pyörimään, niin kyllä ne kontaktit olisin löytänyt muullakin tavalla. Se ravintola ei olisi minun mielestäni ollut se juttu, mikä olisi estänyt sen koronaviruksen leviämisen siinä kohdassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Sehän on sanomatta selvää, että kun pakataan se ravintola täyteen... Mutta se, pakataan-ko se ravintola puolilleen kello 22 vai 24 — minä en näe, mikä on siinä kohtaa se ero, jos se saadaan pidettyä. Nyt tämä kuitenkin vielä vähän ontuu, jopa siinä, että terassilla sitten ei ole tätä rajoitusta kuitenkaan. Eli nyttten jotenkin tämä kellonaikahomma ei minulle avaudu, se, mikä juttu siinä on. Ja tosiaankin, etenkin aika harvalla yökerholla on minkäänlaista iloa tästä, niin että niitten talous tästä yhtään paranisi. — Kiitos.

15.03 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että hallitus on saanut esityksen vihdoinkin valmiiksi. Anniskelun päättymisen tuntia ennen ravintoloiden sulkemisaikaa on kuitenkin mielestäni hyvin keinotekoinen ja vaikeuttaa ravintoloiden selviytymistä. Asiakaspaikkarajoitus merkitsee myös sitä, että ravintoloiden toimintaa on lähes mahdoton saada kannattavaksi. Ei 50 prosentin täyttöasteella tehdä tulosta, kun vuokrat, palkat ja muut kulut juoksevat. MaRan ehdotus arvonnäköveron alentamisesta ravintola-anniskelussa ja ruokatarjoilussa määrääjäksi voisi olla suurena apuna, sillä näiden rajoitusten puitteissa ei ole mahdollista kattaa täysimääräisiä kuluja. Välillä herää kysymys, kuunnellaanko tarpeeksi kunkin alan ammattilaisia eli niitä ihmisiä, jotka ammatikseen tekevät jotain tiettyä työtä, kun näitä päätöksiä tehdään.

15.04 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Oppositio, erityisesti kokoomus, on kysellyt paljon hallituksen strategian perään, ja, niin kuin tässäkin salissa on monesti sanottu ja pääministerin suullakin todettu, hybridistrategia on nyt se, jolla edetään. Osana sitä on juuri nämä rajoitukset ja niiden asteittainen purkaminen ja myöskin tavoite siitä, että viruksen leviämistä pyritään estämään. Jos se, että pyritään estämään tämän viruksen leviämistä, on holhoamista, niin olkoon sitten niin. Kaikki keinot kuitenkin pitää käyttää viruksen leviämisen estämiseksi, ja se on vaatinut rajoituksia, joita nyt osaltaan puretaan.

Suomessa tämä on toteutunut esimerkillisesti niin täällä päätösten osalta kuin kansalaisten keskuudessa. Suomessa ei ole menty kadulle, niin kuin esimerkiksi USA:ssa, jossa joukolla vaaditaan rajoituksista eroon pääsyä. Eli koska olemme saaneet kuitenkin näinkin joustavasti ja nopeasti sen viruksen ei nyt taltutettua mutta leviämistä pysäytettyä, niin tässä vaiheessa ei myöskään pidä antaa periksi ja jättäytyä vain viettäväksi.

Ymmärrän hyvin sen, että täällä on noussut huolia, että mikä merkitys nyttten näillä kelloajoilla on, mutta uskon osaltani, ja varmasti ministerikin tätä vahvistaa, että on tarkkaan harkittu ja pohdittu niitä erilaisia vaihtoehtoja ja mietitty myöskin sitä, mikä merkitys sillä esimerkiksi yökerhojen osalta on.

En tiedä, mutta täällä salissa saattaa olla ihmisiä, jotka ovat yökerhoissa olleet jo, jonotaneet sinne ennen puoltayötä tai puolenyön jälkeen. Kun siinä jonossa on paljon väkeä, sitten on jonotettu baaritiskille ja mahdollisesti ehkä menty tanssilattialle tai jonnekin muualle, niin saattaa tulla eteen tilanteita, että virus leviäisi siinä yhteydessä nopeammin kuin esimerkiksi kahvilassa tai lounaalla tai terassilla. En tiedä, onko hallitus pohtinut tätä, että leviääkö virus siellä yökerhossa nopeammin kuin muualla, mutta tällainen tilanne saattaa tulla esiin. Se osaltaan ehkä puoltaisi sitä, että lähdetään sieltä baarista sitten pois jo yhdentoista aikaan — on tietysti se riski, että jäädytään ulos julkisille paikoille juhlimaan ja niin edelleen — eli osaltaan tämä esitys mahdollistaa nyt tämän.

Mutta uskon kaiken kaikkiaan, että kun näitä rajoituksia vielä on, niitä asteittain puretaan, alueittain puretaan, niin jos vielä vähän aikaa jaksetaan pitää sitä etäisyyttä, niin ehkä sitten päästään sinne baariin jossakin vaiheessa ja ehkä sinne tanssilattialle ja sitä lähei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

syyttäkin pitämään entistä enemmän — kun vielä vähän aikaa jaksetaan ja tehdään kaik-
kemme, että tämä virus ei jatkaisi leviämistään.

15.07 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Nyt on syytä pitää kiinni systemaattisuu-
desta, analyttisyydestä ja pitkäjänteisyydestä, kun torjutaan koronaa ja pidetään huolta
siitä, että tauti ei pääse Suomessa leviämään. Tähän sitoutumista toivoisin ihan meiltä kai-
kilta, varsinkin kun esimerkiksi siellä perustuslakivaliokunnassa olemme yhdessä halli-
tus—oppositio-rajoista piittaamatta näistä poikkeustoimista päättämässä.

Vielä vähän aikaa sitten moni oli huolissaan siitä, onko nyt tarpeeksi tiukkoja ja tarkko-
ja suosituksia ja rajoituksia, ja nyt yhtäkkiä puhutaan holhouksesta. Kun loikataan epide-
mian alkuvaiheeseen, niin silloin oppositiossa moni oli jopa vihainen siitä, miksei vakaata
perustuslaillista punnintaa vaativaa ravintoloiden sulkua oltu saatu tehtyä vielä nopeam-
min kuin hallitus ja tämän jälkeen perustuslakivaliokunta ja eduskunta sen tekivät. Silloin
ravintoloita pidettiin hyvin vaarallisina paikkoina, ja sen jälkeenhän todistusaineistoa on
kertynyt vain lisää. Vaikka 90 prosenttia ihmisistä toimisi vastuullisesti, valitettavasti tar-
vitaan se 10 prosentin pieni porukka, joka kertyy jonnekin yhdessä tiiviisti viettämään ai-
kaa ja on siellä läheisissä väleissä, ja sitten meillä onkin jo koronalinko. Oikeastaan vai-
kuttaa siltä, että joidenkin käsitykset ovat todistusaineiston kertyessä pikemminkin men-
neet vastakkaiseen suuntaan: että nyt yhtäkkiä tätä riskiä ei olisikaan olemassa. Sitä kyllä
kovasti ihmettelen, sillä harvasta paikasta meillä on yhtä laajoja todisteita koronalingoista
kuin nimenomaan ravintoloista, varsinkin yökerhoista, juhlista, yleisötapauksista, muis-
ta paikoista, missä koko tapahtuman luonteeseen kuuluu se, että ollaan lähekkäin. Totta on
toki se, että kahviloissa ja ruokaravintoloissa tilanne on monesti aivan eri. Mutta nyt kun on
puhuttu yökerhoista, niin kyllä se on pakko tunnistaa, että yökerhojen luonteeseen ei kah-
den metrin turvaväli välttämättä, varsinkaan silloin aamuyöllä tanssilattialla, kovin hyvin
sovi.

Täällä ilmeisesti tarvitaan nyt pientä rautalangasta vääntämistä sen suhteen, mitä väliä
on kellonajoilla. Mitä pidempään anniskelua jatketaan, sitä enemmän ihminen ehtii juoda
ja sitä päihtyneempiä ihmisiä ravintolassa on, ja kuten kaikki hyvin tiedämme, siinä missä
selvin päin ihminen voi toimia hyvinkin vastuullisesti, olla hyvin tarkka siitä, että pidetään
turvavälit, pestään kädet, käytetään käsidesiä ja muutenkin huolehditaan vastuullisuudes-
ta, niin humalatila vaikuttaa ihmisen harkintakykyyn, vaikuttaa motoriikkaan ja vaikuttaa
siihen, kuinka todennäköisesti saadaan sitten toimittua vastuullisesti. Siksi näitä todennä-
köisyyksiä pienentääksemme on syytä nyt ainakin aloittaa siitä, että avataan ravintoloita
harkitusti, katsotaan, mikä tilanne on, ja sitten mietitään uudestaan. Kyse ei ole alkoholin
demonisoinnista. Kyse on siitä, että korona on vakava uhka, joka leviää toisissa paikoissa
herkemmin kuin toisissa, ja nyt pitää priorisoida ihmisten [Puhemies koputtaa] hengen ja
turvallisuuden suojaamista. Tämä ei ole kivaa kellekään, mutta tämä on pakko suomalais-
ten suojelemiseksi tehdä.

15.10 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun keskustelua olen kuunnellut,
niin olen tullut tulokseen, että olemme kaikki tässä salissa samaa mieltä siitä, että ravinto-
loita on avattava hallitusti. Totta kai pieniä näkemyseroja esiintyy, mutta itse katson, että
tämän nyt hallituksessa saavutetun kompromissin kanssa voidaan kyllä elää. Se tukee ra-
vintoloita, mutta totta kai vielä on tärkeää, että perustuslakivaliokunta tarkastelee esityk-
sen perustuslainmukaisuuden hyvin tarkoin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Monen muun puhujan lailla pidän tärkeänä näitä alueellisia ratkaisuja. Meillä on paljon koronavapaita alueita, joilla tiukoille kielloille ei välttämättä ole niin hyviä perusteita kuin vaikkapa esimerkiksi täällä Uudellamaalla. Ja toivon todella, että valtioneuvosto sitten käyttää sitä valtaa, jonka tämä esitys on sille antamassa, että alueellisesti sitten porrastetaan, ja ollaan valmiita tietyissä maakunnissa niitä avauspäätöksiä nopeastikin tekemään.

Kiitan hallitusta myös tästä pienpanimoiden etämyynnin edistämisestä, kun olette siihen päätyneet. Se on tärkeä ratkaisu. En pidä järkevänä sitä, että tällä hetkellä voidaan tilata Saksasta laillisesti vaikka rekka-autollinen olutta kotiovelle mutta suomalaiselta panimoilta sitä ei voida tilata.

Kannustan hallitusta vielä kuitenkin pohtimaan näitä ilmaisia keinoja ravintoloiden tukemiseksi, mikäli se mahdollista on. Yksi keino voisi olla tämä ulos- ja etämyynnin laajentaminen poikkeusajaksi. Monella ravintolalla on laajat varastot alkoholia, jota ei saada nyt menemään eteenpäin, ja etämyynnin ja noutomyynnin kautta voisi olla mahdollista, että he niistä pääsisivät sitten eroon.

Ehkä parasta tässä esityksessä kuitenkin on se, että nämä rajoitukset eivät tiukasti koske terasseja. Se on varmasti hyvä jokaiselle ravintolalle, jolla terassi on. Eli toivotaan yhdessä lämmintä intiaanikesää ja sitä, että on kylmää juomaa ja janoisia asiakkaita Suomen terasseille.

15.12 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! On vaikea ymmärtää tätä pääministeri Sanna Marinin hallituksen päätöstä jatkaa näitä rajoitustoimia ravintola- ja kahvila-alalla koko maassa: ravintoloiden aukioloa rajoitetaan myös kesällä, ja myös asiakasmäärä rajataan siis normaalista puoleen. Monissa maakunnissa ei nimittäin koronatartuntoja ole enää havaittu, ja peräti 11:n sairaanhoitopiirin alueella on raportoitu toukokuussa kuun puoliväliin mennessä enimmillään viisi tartuntaa. Itse pidänkin välttämättömänä, että eduskunnan perustuslakivaliokunta arvioi hallituksen esitystä alueellisesti — niin kuin tuon ensimmäisen päätöksen yhteydessä perustuslakivaliokunta totesi, että täytyy tehdä arviointi ajallisesti ja alueellisesti. Mielestäni sitä ei tässä nyt ole tehty.

Mikä on se välttämätön tarve pitää kahvilat ja lounaspaikat suljettuina vielä koko toukokuun ja vielä tämänkin jälkeen rajoittaa niiden toimintaa puoleen sellaisissakin kunnissa, joissa ei ole viime aikoina tai koko epidemian aikana ollut tartuntoja? Kyse on nimittäin erittäin poikkeuksellisen rajusta perusoikeuksien rajoittamisesta, elinkeinovapauden ja omaisuudensuojan rajoittamisesta. Kun Uudenmaan avaamista perusteltiin sillä, että hallituksen mukaan se oli juridisesti välttämätöntä tehdä, kun enää syitä sen laipioinnin jatkamiseen ei ollut, niin nyt pitää kysyä, mikä on peruste Pohjois-Karjalassa, Itä-Savossa ja esimerkiksi Ahvenanmaalla jatkaa edelleen kesäkuussa näitä poikkeuksellisen rajuja rajoittamistoimia. Tässähän käy, arvoisa puhemies, niin, että kahvilat avataan puoliksi, mutta niiden kulut — niin vuokramenot, energiakustannukset kuin myös monet palkkakustannukset — tulevat käytännössä lähes täysimääräisesti maksettaviksi, vaikka asiakasmäärä rajattaisiin puoleen.

Todettiin, että tarkoitus on, että rajoituksia voitaisiin asetusta muuttamalla lieventää, jos epidemiatilanne sen sallii. Rajoituksia voidaan asetuksella myös kiristää, mikäli epidemiatilanne sitä edellyttää. Mutta nyt pitää kysyä, mitä tarvitsee tapahtua edelleen Pohjois-Karjalassa, Itä-Savossa ja Ahvenanmaalla, että ne voisivat päästä näiden rajoitustoimien ikeestä eroon, kun niissä ei ole lainkaan koronavirusta enää havaittu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tässä tulee käymään niin, että näiden jatkuvien rajoitustoimien myötä myös niissä maakunnissa, joissa koronavirus ei ihmisiä kiusaa, tullaan näkemään konkurssseja myös ravintola-, kahvila-alalla ja lisää työttömyyttä. Toivon, että perustuskivaliokunta puuttuu tähän esitykseen.

15.15 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on todettava, että epidemian alkuvaiheessa ravitsemusliikkeiden toiminnan rajoittaminen oli lainsäädäntöteitse perusteltua. Siitä oli laaja yhteinen tahto täällä eduskunnassa.

Nyt talousvaliokunta tosiaankin miettii paraikaa hyvitysmallia, jolla laillisen elinkeinon rajoittamista kompensoidaan. Kesäkuun alusta voidaan tämän hallituksen esityksen mukaisesti ravitsemusliikkeitä avata rajoitetusti. Tiloihin voidaan ottaa puolet normaalista väestä, ja illalla suljetaan kello 23.

Arvoisa puhemies! Eduskunta ja muun muassa perustuskivaliokunta linjasivat silloin, kun tämä rajoitus tuli voimaan, että rajoituksista pitää luopua alueellisesti epidemian niin salliessa ja itse asiassa rajoitukset voivat olla voimassa vain erityisen perustellusta syystä. Nyt Suomessa on monia alueita, kuten edellisessä puheenvuorossakin edustaja Heinonen totesi, joilla epidemia on ollut useita viikkoja kurissa, esimerkiksi kaikissa pohjalaismaakunnissa korona on saanut puukosta pahasti selkään. Tässä esityksessä tätä eduskunnan tahtoa alueellisesta porrastuksesta, joka silloin aikaisemmin tuotiin esille, ei kuitenkaan noudateta, ja uskon, että tämä asia pohdittutaa nyt tämän eduskuntakäsittelyn aikana myös valiokunnissa.

Tässä on yksi perustavaa laatua oleva ongelma, koska yritykset pyrkivät, totta kai, kannattavaan toimintaan. Moni ravintolayrittäjä on esimerkiksi näistä pohjalaismaakunnista ollut yhteydessä ja sanonut, että jos ravintolapaikoista on puolet käytössä, niin he eivät avaa ravintolaa ollenkaan, se ei ole taloudellisesti kannattavaa. Tämän johdosta tämä hallituksen esitys ei kaikilta osin toteuta niitä hallituksen sinänsä vilpittömiä tavoitteita, joilla liiketoiminta näitten yritysten osalta palaisi askel askeleelta kohti normaalia. Sehän ei välttämättä palaa tällä logiikalla ollenkaan.

Eli kysynkin ministeriltä vielä kerran — se on tullut tässä jo esille: Koska nämä eduskunnan vaatimat ja edellyttämät alueelliset rajoitusten purkutoimet aloitetaan? Miksi niitä ei aloiteta 1.6.?

15.18 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Me suomalaiset olemme kyllä osoittaneet nyt, että olemme erittäin vastuullista kansaa. Me olemme noudattaneet näitä rajoituksia todella huolella, olemme noudattaneet ohjeita huolella, ja siitä kuuluu kyllä Suomen kansalle kiitos, että Suomi on näin hyvässä tilanteessa tällä hetkellä tämän epidemian suhteen. Tälle meidän suomalaiselle kuuluisalle maalaisjärjelle kyllä on tilausta jatkossakin, ja nyt kun lähdetään portaittain avaamaan näitä rajoituksia, niin vastuuhan siirtyy yhä enemmän meille yksilöille.

Täällä on sanottu, että kansalaiset eivät tarvitse enää yhtään enempiä holhousta. Mutta minä kyllä kysyn täällä samalla tavalla kuin joku muukin edustaja: mitä sitten, jos kaikki olisikin avattu kerralla — meillä on tulossa juuri lomakausi, ihmiset lähtevät liikkeelle, ihmiset vaihtavat paikkakuntaa, vaihtavat maakuntaa ja menevät ravintoloihin — ja jos sitten olisi tapahtunut niin, että se epidemia olisi purskahtanut uudestaan liikkeelle?

Minä tiedän sen ja myönnän sen, että Pohjois-Karjalassa on tällä hetkellä erittäin hyvä tilanne epidemian suhteen, ja varmasti kaikki odottavat innolla, että terassit aukeavat ja ih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

miset pääsevät ravintolaan syömään. Mutta se pitää muistaa, että kun tulee kesäkuun ensimmäinen päivä, kesälomat alkavat, niin eivät ne ole pelkästään oman maakunnan väkeä vaan ympäri Suomea väki liikkuu, liikutaan Uudeltamaalta, Pohjois-Pohjanmaalta ja niin edelleen. Eli tässä on tavoite suojata suomalaisia ja katsoa, että asteittain lähdetään purkamaan rajoituksia.

Pidänkin itse erittäin tärkeänä, että nyt kun katsotaan tätä tilannetta ja jos tilanne pysyy edelleen hanskassa, niin sitten nopeaan tahtiin ollaan valmiita edelleen purkamaan näitä rajoituksia, että päästään siihen normaalin takaisin. Ja eihän kai ole tarkoituskaan, että tämä tila jäisi pysyväksi.

Ja sitten olen myös siitä samaa mieltä, että kun päästään liikkeelle, niin sitten myös pitää jatkossa katsoa tarkemmin tätä alueellista tilannetta. Jos tilanne pysyy hyvänä, niin sitten niitä rajoituksia puretaan voimakkaammin eri alueilla.

15.20 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Olisi tietysti hirveän hienoa, jos meillä ei tätä epidemiaa enää olisi ja voisimme palata ihan normaaliin elämänmenoon, mutta tämä ei ole tilanne eikä välttämättä tule olemaan ennen rokotetta.

Minun mielestäni tämä esitys tavoittaa niitä elementtejä, joita me tässä tilanteessa tarvitsemme. Me tarvitsemme vielä yhteisiä pelisääntöjä. Me emme voi toimia aivan niin kuin ennen. Tämä opposition ja etenkin kokoomuksen kritiikki on nyt kyllä tosi sekavaa, ja täytyy sanoa, että tässä matkan varrella on ollut ihan hyviäkin huomioita koronaepidemian hoidosta, mutta nyt en kyllä yhtään käsitä, mistä tuulee: ensin ollaan vaatimassa tiukkoja rajoitteita, ja nyt sitten minkäänlaisia pelisääntöjä ei tällaisille suurille kokoontumisille voisi asettaa. Onko kokoomuksen tavoitteena sitten, että tässä annetaan taudin levitä entistä enemmän — siltä se kuulostaa nyt valitettavasti. [Kokoomuksesta: Ei todellakaan!] Me tiedämme, että tällaisissa tilanteissa, joissa ihmiset kokoontuvat ravintoloihin ja baareihin keskustelemaan, syömään ja juomaan ja viettämään aikaa, tämä tauti leviää hyvin herkästi, ja tästä on esimerkkejä syntymäpäiväjuhlista, häistä, tällaisista yksittäisistä tapahtumista, joissa hyvin suuri osa vieraista on saanut tartunnan. Kun me tiedämme, että tällaisia on olemassa, niin emmehän me voi tälläkään esityksellä nyt poissulkea sitä, että meillä olisi niitä tartuntoja. Mutta tässä yritetään kuitenkin nyt tuoda niitä turvavälejä ja sitä väljyyttä, jotka auttavat meitä tässä tilanteessa suojelemaan ihmisten terveyttä ja elämää. Onko kokoomus nyt todellakin luopunut tästä tavoitteesta?

Lisäksi meidän on tarkoituksenmukaista katsoa tätä taloudellista kokonaistilannetta. Niin kuin me olemme nyt voineet lukea, Ruotsin talouden arvioidaan heikkenevän ihan yhtä paljon kuin Suomen, ja siellä on hyvin paljon enemmän kuolleita. Moninkertainen määrä ihmisiä on kärsinyt, eli myöskään nämä taloudelliset ja terveydelliset, elämän suojelemaan liittyvät, tavoitteet eivät ole toteutuneet siinä määrin kuin ehkä on toivottu. Ja täälläkin salissa joskus on viitattu siihen, mitä Ruotsissa tehdään. Nyt me tiedämme, että me emme voi toimia sillä tavoin kuin ennen, että annetaan ihmisten ihan vain päättää, milloin menevät ravintolaan tai milloin kokoontuvat, jos me haluamme näiden tartuntojen etenemistä hillitä, niin kuin nyt on päätetty yhteisesti tehdä.

Haluaisin kysyä ministeriltä: Olisiko mahdollista luoda take awaylle, mukaan ottamiselle, vielä joku kannustin, joka mahdollisesti myös tasapainottaisi niitä talouden tappioita? Sehän voi olla ravintoloitsijalle aika hyvä keino tasapainottaa omaa liiketoimintaa tällaisessa tilanteessa, jossa me emme halua täyttää ravintolaa, jolloin me kuitenkin saisimme ihmiset käymään ravintoloissa, ottamaan mukaan ruokaa, kenties juomaa ja sitten viemään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

sen jonnekin, missä sen voi turvallisesti nauttia. Onko tällaisia [Puhemies koputtaa] kannustimia mietitty?

15.24 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! On tärkeää, että saamme tämän korona-epidemian kokonaisuudessaan tukahdutettua tässä maassa, ja tulevana viikkoina on tärkeää, että huolehdimme siitä, etteivät tartunnat lähde nousemaan uudelleen. Nämä rajoitukset, joita meillä on ollut, ovat olleet todella välttämättömiä, mutta nyt kiitos hallitukselle siitä, että kun tämä epidemiatilanne on sen verran hyvä maassa, niin me pääsemme avaamaan näitä ravintoloita vähän laajemmin.

Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja, mutta täältä kokoomuksen puolelta kun on tullut ehkä enemmän kritiikkiä, niin sanoisin, että tässä on kyse vain siitä, että me myös ravintoloissa noudatamme niitä suojaohjeita, jotka ovat edelleen kaikkialla voimassa: siis turvavälejä, hyvää yskimis- ja käsihygieniää, sitä, että muistamme pitää kätet poissa kasvoilta ja niin edelleen. Ja jos meillä asiakaspaikoille on tietty maksimimäärä ravintoloissa, niin se on varsin tiiviisti laskettu, elikkä jos nyt olisi maksimimäärä korkeintaan puolet siitä, niin tokkopa siinäkin täyttyvät nämä turvavälit. Eli siinä mielessä ajattelen, että sitä käytännön toteutumista, turvavälien toteutumista on tästä lakiesityksestä huolimatta vielä tarkasteltava ja seurattava.

Ja näkisin, että tämä hallituksen esitys, että korkeintaan puolet asiakasmäärästä saa olla sisällä, on myös ravintoloitsijoille ja kahvilanpitäjille tällainen tukinora, ohjeistus. He voivat myös vedota tähän ohjeistukseen silloin, jos sattuu niin, että siinä illansuussa joku asiakkaaksi pyrkivä ei enää muista tätä ohjeistusta, tai ehkä se matikkapää on siinä alkuilasta sitten jo vähän summentunut. Näistä turvaväleistä tulee huolehtia paitsi sisätiloissa myös siellä terasseilla. Esimerkiksi meillä Tampereellahan on take awaytä harrastettu niin, että ravintoloitsija, kahvilanpitäjä on lainannut tuoleja ja pöytiä, että siihen puistokadulle on voinut levittäytyä nauttimaan.

Ja todellakin, nämä ovat tässä vaiheessa koko maassa voimassa, eli meillä on nyt hyvä mahdollisuus harjoitella, katsoa, onnistummeko toteuttamaan näitä sillä tavoin, että epidemia ei lähde nousemaan. Ja uskoisin, että myös pienemmällä paikkakunnilla on toiveessa se, niin kuin joka puolella, että matkailu tänä kesänä suuntautuu kotimaahan, ja sanoisin, vain ja ainoastaan kotimaahan, ja toivoisin, että Finnairkin näihin talkoisiin ryhtyy. Ja siinä mielessä myös niillä paikkakunnilla, joissa nyt on vähän tartuntoja tai ei ollenkaan, jatkossakin huolehdisimme turvaväleistä ja näistä ohjeistuksista niin, etteivät siellä jatkossakaan nämä tartunnat lisäänty.

Eli mitä paremmin me nyt pidämme näistä ohjeistuksista kiinni käytännössä ja saamme tukahdutettua tämän epidemian, sitä nopeammin me pääsemme edelleen avaamaan yhteiskuntaa, ja sanoisin, että jatkoakin ajatellen nämä ohjeistukset on erittäin hyvä pitää mielessä ja käytännössä toteuttaa.

15.27 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Täällä on peräänkuulutettu, että mikä on kokoomuksen linja ja miten sitten olimme maaliskuussa myöskin näitä rajoituksia yhtenäisenä joukkona tekemässä. On aivan selvää, että niitä silloin tarvittiin. Ihmisillä ei ollut maaliskuun alussa kriisitietoisuutta, mutta kun se hallituksen tiedonanto torstaina 12.3. oli ja kerrottiin myöskin siitä tilanteesta, niin ravintolaillahan kävi niin, että liikevaihto tippui 70—80 prosenttia, vaikka laki ei ollut voimassa vielä silloin. Ja on totta, että vastuulliset yrittäjät sulkiivat jo toimintaansa, ennen kuin laki oli voimassa, ja kun laki tuli sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

ten voimaan, niin tietenkin kaikki muutkin osaltaan. Mutta nyt kun tätä kieltoa ei kategorisesti olla laittamassa eteenpäin, mikä on yhteiskunnan avaamisen kannalta tärkeätä, on tietenkin oleellista, että teemme näitä asioita terveys edellä mutta myöskin huomioiden sitten sen, että jos ja kun toimintaa ja yhteiskuntaa pystytään avaamaan — esimerkiksi tapahumarajoituksia ja muuta on kesälle tehty henkilömäärien osalta — niin kun on kyse elinkeinotoiminnasta, niin sillä pitää myöskin olla mahdollisuus kannattavaan toimintaan.

Monissa Euroopan maissahan on tehty erilaisia velvoitteita. On myöskin annettu sellaisia velvoitteita, jotka eivät varsinaisesti liity kellonaikoihin. Esimerkiksi Ruotsissa ravitsemusliikkeiden tulee varmistaa, ettei toiminnassa synny tungosta ja jonoja ja että otetaan riittävä etäisyys toisiinsa. En kannata Ruotsin linjaa muuten kuin siinä, että he eivät ole sitoneet niitä sinne kellonaikoihin, mutta he ovat edellyttäneet, juuri niin kuin Suomessakin nyt tässä tullaan edellyttämään, että ei saa syntyä tungosta eikä jonoja ja pitää olla riittäviä etäisyyksiä. Sitten tästä kellonajasta vielä, että täällä Euroopassa on myöskin tehty, esimerkiksi Saksassa, niin, että ravintolassa saa oleskella enintään kaksi tuntia. Ehkä ymmärtäisin enemmän, että rajoitettaisiin sitä. Meillä on myöskin ravitsemusliikkeitä, joissa se anniskelu alkaa jo päiväsaikaan — ja vastuullinen yrittäjä tietenkin toimii niin, että ei tarjoile päihtyneelle asiakkaalle — mutta me täällä nyt ajattelemme, että 22 on se kellonaika, kun [Mari Holopaisen välihuuto] tilanne muodostuu sellaiseksi, että tämä on lopetettava. [Puhemies koputtaa]

Ehkä tästä kuitenkin totean vielä loppuun, että tässä näkyy vahvasti se, että tätä toimintaa katsotaan sieltä sääntelyn pohjalta. Myöskin hallituksen esityksessä on, että kaiken omavalvonnan ja muun lisäksi on tehtävä tällainen tartuntatautilain mukainen suunnitelma, jossa on tarkat kuvaukset liikkeen sisä- ja ulkotiloista, toimintatavoista, henkilöstöstä ja niin edelleen ja joka sitten täytyy poliisille pyynnöstä näyttää.

15.30 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tästä tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta vielä voisin tähän edustaja Talvitien puheenvuoroon jatkaa, että kyllähän tässä tilanteessa, kun ravintolat nyt saavat tämän lain mukaan avata ovensa — kuitenkin näillä rajoitustoimenpiteillä — vaaditaan heiltä vielä tämmöistä lisäbyrokratiaa. Jos ajatellaan, että tarvitaan tällainen suunnitelma siitä, millä tavalla se tehdään siinä omassa ravintolassa, niin eikö sitten olisi voinut olla niin, että jokainen tekee sen, että noudattaa niitä annettuja ohjeita ja määräyksiä, tekee sen suunnitelman, jolloinka ei tarvittaisi tämmöisiä ylimääräisiä rajoituksia? Silloin se olisi myöskin valtakunnallisesti niin, että kaikki noudattaisivat niitä ohjeita, mitä terveyden näkökulmasta on tarpeen noudattaa, siihen ei ole tarpeen silloin ottaa muita elementtejä. Tämän epidemian leviämistähän tässä on nimenomaan tarkoitus ehkäistä.

Sitten nostaisin esille tämän kiireaikataulun. Me saimme tämän esityksen vasta noin tunti ennen tämän istunnon alkamista. Kysyisin vain: onko tämä hyvää lainsäädäntövalmistelua, että kansanedustajalle tuodaan tässä vaiheessa esitys, mihin me emme ehdi edes perehtyä? Siitä pitäisi keskustella täällä lähetekeskustelussa ja viedä niitä viestejä sitten valio-kuntaan, saada mahdollisimman laaja keskustelu aikaan hyvistä ja huonoista puolista. Tulee vähän semmoinen tunne, että eduskunta on tässä vain kumileimasin, ja kysynkin, kun ministeri on paikalla: minkä takia tämä tuodaan vasta nyt, kun tarve tälle on ollut ilmeinen jo selvästi aikaisemmin?

Sitten, mikä liittyy näihin rajoituksiin ja kokoomuksen näkökantaan siinä: totta kai siinä tilanteessa, kun tilanne oli se, mikä oli, silloin maaliskuussa — todettiin jo, että täällä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

epidemia, ja tartuttavuuslukukin oli korkea — rajoitukset olivat paikallaan, ja oltiin sitä mieltä, että rajoituksia tarvittiin. Totta kai me haluamme tukahduttaa tämän epidemian ja saada tartuttavuusluvun pysymään alle 1:n huolimatta siitä, että nyt rajoituksia höllytetään. Kun niitä seurataan säännöllisesti ja tarkkaan ja meillä on selkeät tavoitteet, niin me voimme kyllä myöskin avata rajoituksia, mutta ei meidän tarvitse yhtä elinkeinohaaraa täällä ruoskia.

On hyvä huomata myös — sitä kysyttiin täällä jo aikaisemminkin — että millä tavalla esimerkiksi ravintolatuissa huomioidaan sitten se, että heidän toimintaedellytyksiään rajoitetaan edelleenkin.

15.33 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Täytyy muistaa tämä tausta siitä, miten hallitus on tehnyt näitä rajoitustoimenpiteitä: Silloinhan aikanaan kun hallitus lähti rajoitustoimenpiteitä tekemään, teillä oli arvioinnissa se, että noin 2,5 prosenttia tai 2 prosenttia väestöstä olisi saanut tartunnan. Tämän jälkeen, kun tulivat vasta-ainetestit, todellinen luku varmistetuista tapauksista osoitti, että vain noin 0,2 prosenttia väestöstä on saanut tartunnan tai saanut sen vasta-aineen. Ja jos ne kaikki 2 081 vasta-ainetestiä nyt laskettaisiin ja olisi 51 positiivista tulosta, niin se tarttuneiden määrä olisi 2,25 prosenttia mutta vain neljä näistä testituloksista on satavarmasti positiivisia, joten on hyvin epävarmaa, kuinka suuri osa väestöstä on saanut tämän tartunnan.

Kaiken kaikkiaan Suomi on vasta erittäin alkuvaiheessa tämän epidemian leviämisen suhteen. 6 400 tartuntaa — vain 0,35 prosenttia väestöstä on saanut tartunnan, jos käytetään siihen tarttuneitten määrään THL:n käyttämää kolminkertaista kerrointa, mitä siellä epävirallisissa laskennoissa käytetään. Tämän tiedon olen sieltä saanut.

Arvoisa puhemies! Ruokaravintolat on aivan eri asia kuin pubit, ja sen takia näissä sääntelyissä olisi ollut hyvä tehdä eroa kahviloiden ja ruokaravintoloiden suhteen. Mutta se itse asia, mitä haluan ministeriltä kysyä, jos vielä muistatte vastata siihen, on se, että kun on olemassa tämä linjaus, että yli 500 henkilön yleisötilaisuuksien järjestäminen on kielletty 31.7. saakka, niin kertokaa nyt se, keitä kaikkia tämä koskee. Tänään olen saanut itse avilta tietää, että huvipuistojen aukiolot tulkitaan heillä tapahtumien, ei matkailun mukaan. Hallitus oli toukokuun alussa sanonut, että huvipuistot ovat matkailua ja niitä eivät koske nämä rajoitukset henkilöiden määrän osalta. Nyt kun Linnanmäki on ilmoittanut, että heillä aukeavat Linnanmäen ovet 12.6. perjantaina, niin he eivät itse asiassa tiedä — tänään soitin ja kysyin siitä — saavatko he ottaa sinne yli 500 henkilöä sisään vai eivätkö saa. Avin johdon mukaan eivät saa ottaa, se on selkeä linjaus, että vain alle 500 henkilöä kerralla tällaisiin tilaisuuksiin voi tulla. Voisitteko te vastata, kumpi tässä on nytten oikeaa tietoa?

Jos on näin, että Linnanmäelle saa päästä sen järjestäjän oman harkinnan mukainen määrä ihmisiä, niin kuinka te takaatte sen, että ne lapset eivät siellä tartuta toisiaan tai tartuta vanhempia, tai kumminpäin tahansa, koska me jokainen ymmärrämme, että huvipuistossa näiden hygieniasääntöjen noudattaminen on äärimmäisen vaikeata, koska siellä leikin keskellä ollaan? Silloinhan tämä koskettaa myös sitä, että kaikki muutkin tapahtumat Suomessa käytännössä saavat olla yli 500 hengen tilaisuuksia, mikäli ne liittyvät matkailuun. Tähän sisältyisivät silloin kaikennäköiset tilaisuudet, mitä vain voidaan kuvitella.

15.37 Mats Löfström r: Ärade talman! Regeringen har i dag enats om att restaurangverksamheten ska kunna öppnas från och med den 1 juni. Det betyder i huvuddrag att restaurangerna ska ordna med tillräckligt avstånd i utrymmen och säkerställa möjligheter till

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

handhygien samt intensifiera städning och se till att stolar inte är så nära att man kan få smittan av varandra. Det ska vara och kännas tryggt att gå på restaurang och inte vara trängsel.

Alkohol får säljas till klockan 22, restaurangerna måste stänga senast klockan 23. Personligen hade jag önskat att försäljningen hade fått pågå till klockan 23 och stängning vid midnatt. Jag är ändå glad att det blivit en förbättring mot att det i stället skulle vara sista beställning klockan 21 och sedan stängt klockan 22, som det först diskuterades.

Inomhus får maximalt hälften av kundplatserna användas för att säkerställa tillräckligt avstånd. För uteserveringar räcker det med tillräckligt avstånd, där finns ingen maximal gräns i jämförelse med maximala antal gäster. Buffet- och smörgåsbord där man tar dryck och mat själv kommer inte tillåtas.

Samma regler gäller i landet. Här hade jag också hoppats på mer regional frihet utgående från smittskyddsläget i olika delar i landet, som är mycket olika på olika platser, och i enlighet med den möjlighet som grundlagsutskottet gett.

Ärade talman! Regeringen har sagt att situationen kommer granskas kontinuerligt, första gången före midsommar. Förhoppningsvis är det möjligt att man släpper på begränsningarna ytterligare om smittskyddsläget så tillåter. Begränsningarna måste hela tiden motiveras av smittskyddsläget. Här kan man också använda sig av olika regionala bestämmelser eftersom smittläget är så olika i olika delar av landet.

Arvoisa herra puhemies! Hallitus on sanonut, että tilannetta tullaan tarkastelemaan jatkuvasti, ensimmäisen kerran ennen juhannusta. Toivottavasti rajoituksia voidaan höllentää lisää, mikäli tartuntatautilanne sen sallii. Rajoituksia täytyy aina perustella tartuntatautilanteella. Tässä voidaan käyttää myös alueellisia säännöksiä, sillä tartuntatilanne on niin erilainen maan eri osissa.

On ylipäänsä erittäin tärkeää korostaa yksilöiden omaa vastuuta. Ravintolat eivät tartuta tautia vaan ihmiset. Jos tuntee itsensä kipeäksi tai jos oireita ilmaantuu, pitää pysyä kotona tai hakeutua terveyden- ja sairaanhoitoon testeihin. Jos testi osoittautuu positiiviseksi, voidaan tehdä tartunnan jäljitys. Fyysisen etäisyyden pitäminen on tärkeää, samoin käsien peseminen. Nämä ovat perusteellisia ja tehokkaita toimia, jotta viruksen leviäminen voidaan yrittää tukehduttaa samalla kun yhteiskuntaa ei tarvitse pitää suljettuna. Tartunnan saaneiden määrä on vähentynyt Suomessa merkittävästi viime viikon aikana, ja se osoittaa, että toimilla on ollut vaikutusta. Ollaan myös voitu luopua tietyistä rajoituksista ilman, että se on johtanut lisääntyneisiin tartuntoihin. Se on todella kannustavaa, koska sillä voidaan perustella yhteiskunnan asteittaista avaamista jatkossa.

15.40 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Lindén aika hyvin kuvasi tätä tilannetta, että epidemia ei missään tapauksessa ole ohi. Semmoista harhakuvaa ei pidä missään tapauksessa luoda. Kun katsoo vaikka tämän päivän tartuntalukuja viimeisen vuorokauden osalta, niin on 19 tartuntaa ja kaikki ovat Uudeltamaalta — omassa maakunnassani Pohjois-Karjalassa ei kuukauteen ole ollut yhtään tartuntaa. Minusta on tärkeää jatkaa vastuullista ohjeistusta, ja tulokset puhuvat sen puolesta, mutta sitä harhakuvaa ei pidä luoda, että tämä tilanne on ohi.

On hyvä, että ravintola-ala pääsee pikkuhiljaa avautumaan. Se tukee myös sitten kotimaanmatkailua. Alalla on hurja määrä pieniä pk-yrityksiä. Ala on lisäksi hyvin iso työllistäjä, ja siellä on paljon osa-aikaisia ja tuntisopimuksella, ja se on pienipalkkainen ala. Hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

vin paljon alalta on tullut myös yhteydenottoja: siellä ovat lomautetut ihmiset parhaillaan kaksi kuukautta odottaneet työttömyysturvapäätöksiä, ja käsittely on vielä kuulemma useamman viikon päässä, eli on tärkeää, että he pääsisivät palaamaan työhön ja saisivat sitä kautta toimeentuloa. Tärkeää on myös, että ravintola-alan tukipaketti ja yleinen tukipaketti nyt sattuvat tähän samaan vaiheeseen, ja se mahdollistaa sitten myös työntekijöitten osalta jopa täysimääräisesti henkilökunnan ottamisen takaisin töihin.

Hiukan tietysti harmittaa, että tämä alueellinen tarkastelu jäi vielä tässä vaiheessa, mutta, niin kuin ministeri totesi, tähän asiaan nyt sitten kesäkuun aikana palataan ja seurataan, miten nämä ohjeistukset toimivat. Ymmärrän täysin tämän ratkaisun perusteet sen suhteen, miten tällä hetkellä tämä epidemiatilanne on.

Edustaja Kiuru täällä aiemmin otti urheilutapahtumat esille. Se on minusta äärimmäisen tärkeää, erityisesti niille stadioneille ja niissä lajeissa, missä pystyttäisiin yleisökapasiteettia nostamaan ja hyvin turvallisesti järjestämään — aivan erilaista kuin se 500 katsojan kapasiteetti. Toivoisin, että siihen jossain vaiheessa palattaisiin, koska se on erityisesti pääsarjajoukkueitten osalta taloudellisesti äärimmäisen tärkeää.

15.43 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämän keskustelun aikana olen hiukan ihmetellyt erityisesti kokoomusedustajien taholta tullutta kommentointia, kun tulee sellainen kuva, että nyt yhtäkkiä ravintolat pitäisi saada yökerhoja ja pubeja myöten auki kerralla ilman mitään kellonaikarajauksia. Tähän saakka olemme vaatineet taudin nujertamista ja tiedämme, että tätä tautia ei ole vielä nujerrettu, eli edelleenkin tulee tiettyä varovaisuutta noudattaa. Kyllähän meillä näitä rajoituksia on muillakin aloilla, eli ei ravintolala ole ainoa. Esimerkiksi matkailuala on erittäin voimakkaasti edelleenkin rajattuna, samoin erilainen tapahtuma- ja messutoiminta ja kulttuuriala ja niin edelleen.

Täällä todellakin on ihmetelty tätä kellonaikaa. On sekä kokemuseräisesti että tutkimusti tiedossa se, että suomalaisten humalahakuinen alkoholinkäyttö keskittyy nimenomaan yöaikaan, puhutaanpa sitten kodeista tai anniskelupaikoista. Tämä raja, joka tässä nyt on annettu, minusta kuulostaa järkevältä juuri sen vuoksi, että ruokaravintolatoiminta, lounasravintolat ja kahvilat ja myös päivällistoiminta — kaikki tämä — on mahdollista, jos ravintolat saavat olla kello 23:een saakka auki ja anniskelukin kello 22:een. Toki sitten jatkossa, jos toivon mukaan tilanne nopeasti helpottaa, pystytään loputkin rajoitukset poistamaan, mutta pidän kyllä viisautena sitä, että nyt edetään varovasti askel askeleelta ja ollaan valmiit sitten kumpaan tahansa suuntaan tarkistamaan tilannetta, kun sitä seuraavan kerran tarkistetaan.

Se, mistä itse kannan huolta, on tämä aluehallintovirastojen kyky valvoa näitä rajoituksia ja velvollisuuksia. Kyllä aluehallintovirastoilla nyt on aika paljon työtä, ja ajattelen, että on erittäin tärkeää, että tätä ravintolatoimintaa kyetään tässä alkuvaiheessaan nyt valvomaan. Olisi myös todella tärkeää nyt huolehtia siitä, että ravintolat noudattaisivat sitä säädöstä, jota niiden muutoinkin tulisi noudattaa, että juopuneille ei esimerkiksi anniskella alkoholia.

15.46 Veijo Niemi ps: Arvoisa puhemies! Aikaisemman työni perusteella varsin hyvin tiedän, että nyt on hyvä, että pikkuhiljaa aukeaa tämä ravintolaelämäkin ja 23:een saakka, mutta kuten edustaja Räsänen tuossa äsken totesi, niin 01—05:n aikaan on se varsinainen ravintolakansa, joka sitten pikkuhiljaa avaisi tämän ravintolaelämän ja tulot yrittäjille sitä kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

No, nyt tietysti täytyy muistaa se puoli, että on syytä olla varovainen tässä aukaisuvaiheessa. Esitänkin ministerille kysymyksen siinä mielessä, että vaikka 23:een saakka auki olevassa ravintolasalissa pidetään etäisyydet ravintolasalin puolella, niin onko millään tavalla ohjeistettu näitä ravintolayrittäjiä, niin ettei wc-tiloista muodostu varsinaisia viruslinjoja, koska monessa ravintolassahan ne ovat varsin pienet. Meistä jokainen vähänkin myöhempään aikaan ravintolan vessassa käyneenä tietää, minkänoaisia ne vessat monta kertaa ovat sitten jo myöhempään aikaan.

15.47 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Me kaikki varmasti olemme olleet hyvin huolissamme ravintoloitsijoiden ja kahvilanpitäjien toimeentulosta ja pärjäämisestä tänä poikkeusaikana ja toki toivomme, että ne tuet nyt lähtevät nopeasti jatkossa liikkeelle yhteiskunnankin taholta. Mutta toivoisin, että meistä jokainen kantaisi korttansa kekoon sillä tavalla, että näitä take away -mahdollisuuksia, mitkä nyt ovat olleet jo käytössä, jatkossakin käytettäisiin entistä enemmän — ei haettaisi vain itsellemme, lapsillemme tai vanhemmille vaan myös isovanhemmille, keillä on, tai ystäville — niin että jos nyt on aiemmin käynyt ravintolassa kerran kahdessa viikossa, niin kävisi nyt sitten kaksi kertaa viikossa hakemassa sieltä jotakin. Tässä peräänkuuluttaisin jälleen kerran myös jokaisen kansalaisen panosta, kellä vaan mahdollisuutta sellaiseen olisi.

Myös mietin, että kun nuo terassialueethan ovat monta kertaa hyvin tarkasti rajattuja, niin voitaisiinkohan ensi kesänä — toivon mukaan tulee hyvä intiaanikesä — niitä alueita katsoa vähän väljemmin: voisiko levittäytyä vähän laajemmalle, jotta siellä ulkotiloissakin ne turvavälit voisivat toteutua?

Ja kun tässä hallituksen esityksessä on tuo, että nyt sitten voidaan ravitsemusliikkeet avata kello 6, niin voisikohan valiokunnassa katsoa, että voisiko sitä muuttaa — avattaisiin jo kello 5, koska todella monet näistä liikennöitsijöistä, jotka tekevät työtänsä tuolla maanteillä ja moottoriteillä, ovat kyllä pysähtymässä ja toivoisivat jo aikaisempaa avaamista.

Tartuntatautilakia muutetaan, ja on hyvä, että tartuntatautilain puitteissa toimitaan, koska se on se peruslaki, jonka puitteissa pitää toimia ja tulee toimia ja olisi alun alkaenkin pitänyt toimia, lähteä rivakammin liikkeelle — meillä on maita, joissa ei ole ollenkaan tarvinnut näin laajasti sulkea yhteiskuntaa, kun näitä turvatoimia on rivakasti lähdetty toteuttamaan.

Tässä täytyy nostaa sitä kritiikkiä myös, että tämä esitys tuodaan nyt, kun toukokuun loppu on jo käsillä ja kuitenkin tilanne on sieltä maaliskuusta ollut jo tiedossa. Perustuslakivaliokuntaa ja myös perustuslakivaliokunnan asiantuntijoita ollaan tuon tuostakin pyydetty hyvin nopealla tahdilla antamaan lausuntoja, joten kyllä on oikeus ja kohtuus, että asianmukainen aika, riittävä aika pohdintaan ja myös mietintöjen ja lausuntojen tekemiseen siellä annetaan. Toivottaisiin, että jatkossa nämä tulisivat paremmalla ajalla, riittävän ajoissa.

Sitten haluaisin mainita — edustaja Niikko nosti huvipuistot esiin — että huvipuistoissa turvallisuuskäytännöt ovat aivan keskeisiä. Huvipuistot ovat ulkoalueita, ja on monia keinoja, toimintatapoja, joilla siellä voidaan välimatkoista ja turvallisuudesta huolehtia. Euroopassa, jossa on ollut huomattavasti tiukempia rajoituksia kuin Suomessa, on huvipuistoja jo menestyksekkäästi avattu, ja uskon, että se voidaan tehdä turvallisesti, lasten ja perheiden turvallisuus edellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

15.50 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Olen seurannut tätä hyvää keskustelua, monipuolista keskustelua. Yksi asia, mikä tuossa kuitenkin kiinnitti huomion, oli se, että varsinkin kokoomuksen osalta tulee nyt paljon kritiikkiä siitä, miksi ei avata kokonaan, ja siitä, että nyt avataan liian vähän, kun yleensä se kritiikki on ollut toisenlaista. [Timo Heinonen: Sehän riippuu tartuntatilanteesta!] Se on ollut sellaista, että hallituksen pitää tehdä nopeammin päätöksiä ja rajata vielä enemmän, ja nyt puhutaan holhoamisesta. Ymmärrän yrittäjien osalta hyvin tämän vaikean tilanteen, ja ongelma on siinä, että jos osittain avataan, niin se ei välttämättä ole taloudellisesti se kaikista järkevin vaihtoehto, mutta kuitenkin uskon siihen, että tässä tilanteessa, kun emme vielä tiedä, mihinkä tämä epidemia tästä lähtee eteenpäin, on järkevää askel kerrallaan katsoa ja harkita sitä, missä määrin rajoitustoimenpiteitä lähdetään avaamaan.

Ymmärrän hyvin myös tämän kello kymmenen ajankohdan siinä mielessä, että niin kuin tässä on monta kertaa monessa puheenvuorossa noussut esille, voisiko sanoa, valitettavasti se vain on niin, että mitä pidemmälle se ilta menee, mitä enemmän alkoholituotteita nautitaan, niin siinä vaiheessa unohdetaan turvavälit ja käsihygieniat sun muu tällainen. Niin kuin suomalainen sananlaskukin sanoo, tiettyssä vaiheessa humalatilaa velatkin muuttuvat saataviksi, ja näin se valitettavasti yleensä on. Siinä mielessä ymmärrän hyvin tämän kello 22:n asettamisen.

Sitten haluaisin oikeastaan nostaa esille yhden asian, mikä tässä keskustelussa ei ole vielä noussut esille ja mistä itse olen saanut palautetta. Olen saanut palautetta aika paljon sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöltä, jotka ovat olleet närkästyneitä siitä, että rajoitustoimia lähdetään nyt avaamaan ja varsinkin ravintoloita lähdetään avaamaan ja samaan aikaan jatketaan heitä koskevaa valmiuslain asetuksen käyttöönottoa. Heillä on nyt sellainen tunne, että ravintoloita avataan tavallaan heidän kustannuksellaan: he joutuvat nytten roikkumaan löysässä hirressä sen takia, että kun rajoitustoimia avataan, niin jos sitä myötä mahdollisesti tämä epidemia uudestaan ryöpsähtää.

15.53 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Joskus vähän tuntuu tässä keskustelussa siltä, että ei kai nyt ole juotu liian paljon ennen kuin on menty ravintolaan, niin ettei ole päästy sinne ravintolaan katsomaan, mitä siellä tapahtuu. Ei sinne ravintolaan kukaan tule pitämään väliä. Sinne mennään tapaamaan ihmisiä. Ei se muutu siitä. Jos minä menen ravintolaan, minä menen tasan tarkkaan sen takia, että minä menen tapaamaan kavereita ja niitten kanssa juttelemaan, oli se kellonaika mikä tahansa, tai oli se minun alkoholin vaikutuksenalaisuuteni mikä tahansa. Se menee niin, että sinne mennään tapaamaan toisia, ihan samalla lailla kuin se nuoriso menee tällä hetkellä ostareille tai vastaaviin. Näin se vain menee. Se on paikka, minne mennään tapaamaan ihmisiä, mennään tanssimaan ja mennään vähän vaikka pussailemaankin. Se tilanne ei muutu siitä. Minä ymmärrän sen huolenaiheen siitä, että alkoholin vaikutuksenalaisuudessa ei noudateta kaikkia rajoituksia, mutta minä olen ihan tasan tarkkaan varma siitä, että ei niitä noudateta nytenkään. Se porukka menee sinne, se menee jonottamaan, ja portsarit pystyvät hoitamaan ihan samalla lailla kuin kaupassakin sen, että ihmiset ovat metrin tai kahden välein siinä kadulla seisoskelemissa, ja pääsevät sinne väliin.

Rehellisesti sanottuna minulle ei ole niinkään väliä, vaikka ne yökerhot eivät aukeaisi ollenkaan. Nyt ei ole siitä kyse, vaan nyt on kyse siitä, että tällä tavalla nyt tehdään vähän mahdottomaksi sen yrittäjän yrittää. Se ei saa siitä kannattavaa, mutta sitten toisaalta voidaan aina sanoa, että onhan sinulla se kioski auki, niin että turha mankea mitään. Tilanne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

on se, että minun puolestani voisi laittaa yökerhot kiinni, mutta sitten se pitäisi korvata niille yökerhoille. Eikö se olisi paljon järkevämpää kuin se, että pidetään yrittäjät löysässä hirsessä?

Ja sitten, mikä minua vähän ihmetyttää edelleen tässä — tietysti, koska tämä hallituksen esitys tuli nopeasti, minä olen yrittänyt tässä samaan aikaan vähän kahlata tätä hommaa: Tilanne on nyt se, että tässä on aikaraja, eli 22 loppuu myynti ja 23. Tarkoittaako tämä nyt liikenneasemia, jotka voisivat olla vaikka yötä päivää auki? Entäs meidän oma ruokalamme tai kahviomme tuossa, koskeeko se niitäkin, jos meillä menee istunto pitkäksi? Nyt minua hämää tässä vähän se, niin kuin aikaisemmassakin puheessa puhuin, että ravintolat toimivat eri tavalla — on ruokaravintoloita, on lounasaravintoloita, kaikkia tällaisia — ja että nyt meillä on sitten lyöty vain yksi kellonaika kaikille. Jääkö minulta jotain huomauttamatta, vai onko tässä oikeasti mietitty tätä? Kyllä minä ymmärrän sen 22:n rajan jollain tavalla ajatuksena siinä yökerhotoiminnassa, alkoholin myynnissä, mutta en minä oikein ymmärrä sitä ruokaravintolahommaa. Minkä takia se sielläkin on? Jollei sitten ole niin, etten ole vain ehtinyt lukea riittävän tarkkaan ja jos se siellä jossain muodossa olisi eritelty. — Kiitos.

15.56 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Olemme käyneet tänään keskustelua tästä uudesta tilanteesta, jossa yhteiskunta lähtee asteittain avautumaan ja myös ravintoloiden toimintaa lähdetään nyt askel kerrallaan avaamaan. Kuten totesin keskustelun alussa, minusta olennainen kysymys liittyy siihen, että tämän salin täytyy säätää voimaan vain sellaista sääntelyä, joka on täysin välttämätöntä tämän viruksen leviämisen ehkäisemiseksi ja joka on perusteltua, koska kyseessä on kuitenkin varsin raskas ja poikkeuksellinen toimintatapa, jolla näiden yritysten elinkeinovapautta suoraan rajoitetaan. Tässähän on kyse poliittisesta harkinnasta, ja sitä on myös tässä salissa tänään tuotu esille, että mitkä toimet ovat sitten oikeanlaisia, mitä on syytä ottaa käyttöön.

Herra puhemies! Nostan kuitenkin esille vielä muutaman yksittäisen asian, mitä en aikaisemmin tuonut esille. Täällä on käyty hyvää keskustelua myös tästä esityksen uudesta 6 §:stä, jossa ravintolaa velvoitettaisiin laatimaan uusi suunnitelma näiden rajoitustoimien aikana. Nyt kun luin sen pykälän vielä uudestaan tarkemmin, niin kyllä käy ilmi, että se pykälä on kirjoitettu varsin syvällä kammiossa sosiaali- ja terveysministeriön käytävillä ja kysymättä käytännössä ollenkaan käytännön elämästä yrittäjiltä ja alan toimijoilta itseltään. Ravintola-ala on tällä hetkellä jo varsin raskaasti säännelty ala, jota koskee hyvin laajasti erilaiset velvoitteet ja ohjeistukset. Ravintolat noudattavat hyvin näitä ohjeistuksiaan ja haluavat pitää huolta siitä, että asiakkaat saavat tervettä, hyvää ruokaa ja voivat nauttia siitä ravintolassa olostaan. On minusta täysin perusteltua kysyä tässä tilanteessa, kun ravintolat ovat näin vaikeassa tilanteessa, onko todella tarpeellista, että tältä osin vielä erikseen säädetään uusia velvoitteita, vai eikö tosiaan ole jo niin, että tämän kaiken jo voimassa olevan sääntelyn osalta voitaisiin katsoa, että se riittää tältä osin myös täyttämään nämä velvoitteet. Tämä ministerille myös kysymyksenä, koska kyllä varsin pitkälle menee tuo 6 §, mitä nyt esitetään.

Herra puhemies! Aivan lopuksi totean vielä sen, mitä tässä salissa on monta kertaa jo tuotu esille: toivon että Suomessa mentäisiin askel kerrallaan kohti eurooppalaista alkoholipolitiikkaa. Olisi täysin perusteltua ja hyvä: kun ihmiset käyvät ravintoloissa syömässä, niin jos he haluavat ostaa vaikka viinipullon mukaan lähtiessään sieltä, niin miksi me em-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

me sitä sallisi? Ja ministeri Kiuru, miksi te ette aio tätä asiaa edistää? Minkä takia tätä perusteltua muutosta ei tuotaisi tähän saliin?

15.59 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Rajoitustoimia, jotka koetaan oikeutetuiksi, myös noudatetaan. Nyt on käymässä niin, että meillä isoon maahan niille alueille, joilla ei tautia käytännössä ole lainkaan, asetetaan jatkossakin rajoitustoimia. Niiden noudattaminen tulee olemaan hyvin kyseenalaista. Kokoomus kannattaa rajoitustoimia silloin kun ne ovat perusteltuja tartuntatautilanteen mukaan. Esimerkiksi Uusimaa hallituksen mukaan piti avata, kun sen sululle, eristykselle, ei ollut enää edellytyksiä. Nyt pitää kysyä: mikä on se perustelu, että Itä-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa, missä koronavirusta ei ole, voidaan määrätä jatkossakin kahvilat ja ravintolat toimimaan vain osateholla?

Sain tuossa hetki sitten ravintolayrittäjältä sähköpostin: ”Hyvä maamme johto, olutravintolamme ansaitsee parempaa. Se ei ole halveksittava kuppila — termi, jolla toistuvasti näitä ravintoloita, baareja, pubeja väheksyen kutsutte. Se on monelle henkireikä, se tuottaa työtä Suomeen, se maksaa veroja valtavat määrät, se on yksi yhteiskuntamme tukipilareista yhdessä kollegojensa kanssa. Älkää tappako tätä toimialaa. Pitäkää puheenne. Ymmärrämme paljon, mutta emme ymmärrä, kuinka voitte rajoittaa elinkeinomme harjoittamista sulkemalla ovet ja luvaten kompensatiota, joka osoittautui täysin torsoksi, eikä senkään saannista ole mitään tietoa. Yrittäjät ovat tottuneet riskin kantamiseen, mutta järjestämämme riski ei yhdenkään yrittäjän swot-analyseissa ollut kirjattuna. Nyt ette tarjonneet mitään mahdollisuutta. Loitte ainoastaan lisää kysymysmerkkejä, loitte epäuskoa tulevaisuuteen, toivoen, että ravintolat avaisivat. Moni avaa, koska ei ole vaihtoehtoa, tehden tappiota, kunhan on saanut tehtyä ensin teidän puutteellisen ja osaamattoman valmistelutyönne tässäkin asiassa. Kun elinkeinomme nyt yrittää osoittaa olevansa luottamuksen arvoisen, niin jos ei mitään muuta, niin toivoisin, että kutsuisitte meitä ja kaltaisiamme edes oikealla nimellä, ja jos meille tai jollekin muulle alan toimijalle niin huonosti käy, voisimme ovia lopullisesti sulkiessamme lukita ne yläpäähän miettien, että työtämme edes arvostettiin.” Näin julkisessa kirjeessä eräs ravintoloitsija kirjoittaa — ei kuppila, ei kapakka, vaan olutravintola.

Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeri Kiurulta: Voisitteko vielä — me vetoamme kokoomuksesta — harkita nyt uudelleen vielä tätä pienpanimoiden ulosmyyntioikeuden sallimista? Kokoomus esittää, että tämä sallittaisiin — olisiko se mahdollista? — ja toisaalta myös ravintola-arvonlisäveron alentamista [Puhemies koputtaa] ja ravintoloiden viinien ulosmyyntiä. Pohtikaa nyt uudestaan ainakin tätä pienpanimoiden ulosmyyntioikeutta. Se olisi erittäin tärkeä toimenpide, ja toivomme, että tässä voisitte kokoomuksen esityksen mukaisesti toimia.

16.02 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Alun perin ajattelin, että yksi puheenvuoro tässä asiassa olisi riittänyt, mutta tässä keskustelussa on noussut nyt niin monta asiaa, joihin on kuitenkin vielä lyhyesti vastattava.

Kuuntelin huolella äskeisen edustajan, Heinosen, puheenvuoron. Siitä kuului ajatus, että tämä epidemia olisi nyt Suomessa ohi. [Timo Heinonen: Ei!] Se oli sillä tavalla hämmästyttävä puheenvuoro, että aikaisemmin olette täällä toistuvasti todenneet, että pääministeri Marinin hallitus ei ole osannut tehdä yhtään mitään tämän epidemian aikana, ja nyt sitten [Timo Heinonen: Älkää vääristellä!] näiden toimenpiteiden ansiosta se onkin ohi, ja kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

se on ohi, niin nyt voidaan sitten avata kaikki paikat ja saada kaikki taas entiselleen. [Timo Heinonen: Ei kannata vääristellä toisten puheita!] Korostaisin, että tämä epidemia ei ole ohi, vaikka viimeisen viiden viikon aikana meillä ovat tasaisesti alentuneet kaikki ne mittarit, joilla me tätä mittaamme, on sitten kysymys uusien tartuntojen määrästä tai sairaalahoidossa olevien potilaiden määrästä tai tehohoidossa olevien potilaiden määrästä.

Tämä päätös, jolla rajattiin ravintoloiden aukioloa, astui voimaan 4. päivä huhtikuuta. Se oli se viikko, jolloin meillä oli epidemialuvut kaikkein korkeimmillaan. Siitä on nyt kulunut kuusi viikkoa, ja nyt meillä on vajaat kaksi viikkoa aikaa siihen toukokuun loppuun, ja nyt, aivan oikeana ajankohtana, me täällä eduskunnassa keskustelemme siitä, millä tavalla me voimme uudelleen lähteä palaamaan siihen tilanteeseen, joka meillä oli ennen 4.4. Se ei voi olla sellainen kertarysäys, että kaikki yhtäkkiä avataan täysin, vaan edetään pala kerrallaan maltillisesti, ja totta kai on selvä asia, että kun lähdetään hyvin tarkasti säätelemään kellonaikoja, etäisyyksiä, monia muita, niin meillä on varmasti 200 mielipidettä täällä siitä, millä tavalla se pitäisi tehdä, ihan niin kuin meillä on varmaan mielipiteitä 70 iän rajasta, että eikö parempi olisi 69 tai 72. [Sinuhe Wallinheimo: Tai 75!] Hallinnossahan joudutaan aina käyttämään tiettyjä selkeitä sääntöjä, jotta voidaan menetellä näissä asioissa sillä tavalla, että ihmiset ymmärtävät tämän.

Tämä on juuri tällä hetkellä oikea ajankohta. Suurempi uhka koko ravintola-alalle kuin nämä rajoitukset on tällä hetkellä ihmisten pelko. Mehän emme ole päättäneet, että parturiin ei saa mennä tai kampaajalle ei saa mennä, ja myös niiden liikevaihto on pudonnut erittäin merkittävästi. Te näette tyhjillään olevia partureita ja kampaamoita ja monia muita sellaisia, joissa ollaan lähellä ihmistä — kauneudenhoito, fysioterapia, jopa ihan julkiset terveyspalvelut terveyskeskuksissa, hammashuolto ja niin edelleen. Eli suurin este on nyt se pelko. Meidän täytyy saada tämä epidemia nyt niin vähäiseksi, että ihmiset lakkaavat pelkäämästä, ja täytyy muistaa, että osin tämä pelko on aiheellista. Ei tämä epidemia ole vielä kokonaan ohi. Eli siinä mielessä minä ihmettelen tätä, että tehtiin niin tai näin, niin aina kokoomuksen mielestä tehdään väärin päin. [Timo Heinonen: Höpö höpö!]

16.05 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Vielä muutamia näkökulmia tähän ravintoloiden avaamiskeskusteluun.

On hienoa, että take away -myynti on läpi tämän epidemia-ajan onnistunut ja ollut mahdollista, ja siinä on syntynyt myös paljon uusia avauksia. Soisi, että näitä voidaan jatkokehittää ja toteuttaa myös jatkossa. Tämä toiminta ei liene kuitenkaan kellonaikaan sidottua kesäiltojen pidentyessä, jos se vaan on ravintoloitsijalle kannattavaa.

Epäilen kyllä, että tämä asiakasmäärien rajoittaminen on yhä monen, varsinkin pienen, ravintolan toimeentulolle kriittistä, ja voi olla, että tämä ravintolatukien tarve jatkuu vielä avaamisen jälkeenkin. On kuitenkin hyvä, että tämä avaaminen tapahtuu taudin etenemisen kannalta varovasti ja esimerkiksi ravintoloiden henkilöstön suojautumiseen ja ravintoloissa olevaan hygieniaan kiinnitetään paljon huomiota.

Erittäin hyvä on helpottaa mahdollisten tartuntojen ja tartuntaketjujen seuranta pyytämällä ravintolassa vierailevan seurueen yhteystietoja. Tällöin tämä altistuneiden jäljittäminen helpottuu. Tästä kannattaisi varmaan kuulla, miten vastaava malli on toiminut — ainakin Saksassa ilmeisesti on vastaavaa käytetty.

Hienon ratkaisun on tehnyt myös Vilnan kaupunki, joka on helpottanut julkisen tilan käyttöönottoa ravintoloiden terassien käyttöön. Toivoisinkin, että kaupungit Suomessa voisivat ottaa tästä mallia ja jos ulkotilan käyttöönoton helpottamiseen vaaditaan lainsä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

dännön puolelta helpotuksia ja muutoksia, niin meillä olisi valmius niitä pikimmiten ottaa käyttöön. Lisäksi tietysti pitää toivoa hyvää kesäsäätä, jotta tämä terassitoiminta voi kukoistaa.

Pienpanimoiden ulosmyynnin salliminen olisi myös toimenpide, joka ilman rahallisia tukitoimia tässä kohtaa säilyttäisi kotimaisia työpaikkoja.

Edustaja Löfström nosti yhteiskunnan kannalta tärkeän näkökulman koko tähän avaimiskeskusteluun, ja se on tämä yksilön vastuu: jos on oireita, pitää pysyä kotona, ja terveenä pitää noudattaa hyvää käsihygieniää.

Sanoisin, että tästä edustaja Lindénin nostamasta pelosta täytyy vain siirtyä kohti varovaisuutta, päästä pelosta irti ja kohti sitä normaalia mutta varovasti.

16.08 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun ravintoloiden aukaisua lähdetään kokeilemaan, huomaan, että täällä eduskunnassa moni puolue yrittää kerätä irtopisteitä ristiriitaisilla argumenteilla. Esimerkiksi kokoomuksen puheenjohtajan Petteri Orpon suulla on kuultu kyselytunneilla suorassa tv-lähetyksessä voimakasta uhoa sen puolesta, että hallitus valitsisi tukahduttamisen tien, mutta kun kuuntelee tämänpäiväisiä kokoomuslaisten puheenvuoroja holhoamisinhosta baarien osalta, niin melkein pitää kysyä, tiedetäänkö kokoomuksessa, mitä käytännössä tarkoittaisi se tukahduttamisstrategia, jota olette olleet kannattamassa.

Jos kokoomus haluaisi tällaiseen lähteä, niin ravintoloita pitäisi pitää kiinni reilun kuu-kauden siitä hetkestä, kun hybridistrategia vaihdettaisiin tukahduttamisstrategiaan, sillä tuolla asiantuntijoiden suosittelemalla strategialla virus nimenomaan tukahdutetaan käytännössä kokonaan, minkä jälkeen pystytään alkaa seuraamaan tartuntaketjuja ja yhteiskuntaa voidaan alkaa avaamaan.

Hallituspuolueiden osalta puolestaan ihmettelen sitä, miksei pienpanimoita voida tukea ilman menolisäyksiä valtion budjettiin eli yksinkertaisesti lainsäädäntömuutoksella, jolla etämyynti sallittaisiin suomalaisille panimoille. Ei siinä vain ole järkeä, että juomia voi tilata muista EU-maista mutta suomalaisten yritysten tuotteita ei kansalainen voi etämyynnin kautta ostaa. Te puhutte yritysten tukemisesta kriisin keskellä, mutta miksi te ette tee tätä toimenpidettä?

Arvoisa puhemies! Mehän tiedämme, kuka hallituksessa yrittää kaksin käsin estää tämän järkevän muutoksen tekemistä, ja sanotaan se nyt ääneen: se on keskusta — sama puolue, joka on jarruttanut aina, kun on puhuttu edes siitä, voisiko pitkien etäisyyksien maaseudulla ostaa viiniä lähikaupasta, kun Alko sijaitsee niin kaukana.

Olemme perussuomalaisissa puhuneet tukahduttamisstrategian valitsemisesta. Olen itsekkin sen kannalla, koska pitkässä juoksussa se tulee yhteiskunnalle ja yrityksille halvemmaksi ja vähemmän ihmisiä kuolisi, mutta jos hallitus aikoo härkämäisesti jatkaa eteenpäin visiottomalla hybridistrategialla ilman selkeää tavoitemittaristoa, niin siinäpä kokeilette. Nyt avaatte anniskelupaikkoja, niin että taloudellisesta näkökulmasta se ajaa monet yrittäjät vaikeaan tilanteeseen aukioloaikojen vuoksi ja terveydellisestä näkökulmasta se päästää koronaa liikkeelle, sillä kuten edustaja Laakso kansankielisesti totesi, ihmiset pussailevat baarissa, vaikka alkoholia ei myytäisi kello kymmenen jälkeen, ja ihmiset pussailevat varsinkin ennen kello kymmentä, jos tietävät baarien menevän kiinni kello yksitoista.

Kuten ymmärrämme, tämän hallituksen hybridistrategia on huono niin taudin pysäyttämisen kuin talouden elpymisen kannalta. Vaikka kiukutteluvaihe on kestänyt turhan pitkään, niin myöhässäkin voi alkaa tehdä oikeita ratkaisuja. [Puhemies koputtaa] Voisitteko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

harkita, että hoidettaisiin homma pois tukahduttamisstrategian kautta, lyhimmän kautta, arvoisa hallitus?

16.11 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Ravintoloita on todella erilaisia: osaan mennään nimenomaan tapaamaan kavereita ja ystäviä, osaan mennään tutustumaan, aivan niin kuin edustaja Laakso täällä nosti esiin. Ja voi sanoa, että siinä jutustelussa on tietysti haastetta sen turvavälin pitämisessä, tanssilattialla jonkinlaisessa tanssissa se ehkä voi onnistua, siinä pussaamisessa se on sitten jo haasteellisempaa. Jokaiselle tietysti, niin kuin ennenkin, jatkossakin jää se oma harkinta ja vastuu, ja ajattelen, että ei vain viranomaisten kontrollia tai valvonta-asioita tässä peräänkuuluteta vaan sitä, että jokainen kansalainen vastuullisesti toimisi. Ajattelen niin, että meistä varmasti jokainen arvostaa majoitus- ja ravintola-alaa ja sen yrittäjiä ja toimijoita ja varmasti jokainen meistä haluaisi palata siihen entiseen normaaliin mahdollisimman pian, mutta se edellyttää meiltä jokaiselta tietysti vastuullista toimintaa ja sitä, että me saamme tämän epidemian todella tukahdutettua. Ajattelen ja toivon niin, että valiokunnissa käydään huolellisesti tämä hallituksen esitys läpi, ja valiokunnissahan on mahdollista nostaa muutoksia esiin ja tuoda parannuksia tähän kaiken kaikkiaan.

Edustaja Lindén nosti hyvin täällä esiin pelon, ja todella, jos me ajattelemme yhteiskunnan avaamista ja toimintojen ja raittien käyntiin lähtemistä, se pelon voittaminen ja itse asiassa siellä juurilla, siellä taustalla luottamuksen tunteen ja turvallisuuden tunteen syntyminen on aivan olennainen tällainen psykologinen tekijä. Toivoisin, että nyt tämä ravintoloiden avaaminenkin otettaisiin sillä tavalla myös, että sillä pyritäisiin luomaan kansalaisille sitä turvallisuuden tunnetta ja luottamusta, niin että nekin, jotka harvemmin ehkä ovat käyneet tai käyvät ravintoloissa tai kahviloissa, uskaltautuisivat sinne menemään useammin ja tiheämmin, koska monissa keskusteluissa ja myös arvioissa siitä, kuinka tästä mennään eteenpäin, on todella tullut ihan asiantuntijoiden taholta esille se, että se on nimenomaan luottamus ja turvallisuus ja niiden saaminen tähän yhteiskuntaan, mikä on avaintekijä siinä, kuinka ratkaist lähtevät pyörimään eteenpäin.

Uskoisin että yhdessä tästäkin selvitään, ja todella ravintoloitsijoita ja kahvila-alan toimijoita ajatellenhan tässä nyt avataan. Toivon, että me voimme avata jatkossa enemmän, niin ettei vain tulisi sitä tilannetta, että menee joku viikko ja sitten joudutaan uudelleen sulkemaan, koska se olisi vielä huomattavasti katastrofaalisempaa kuin se, että me nyt lähdemme avaamaan. Minä uskon, että niitä tuottoja myös niille ravintoloitsijoille saamme, ja meidän täytyy keksiä keinoja, miten saamme sitä tuottoa myös heille [Puhemies koputtaa] enemmän.

16.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Lindén, te vääristelette täällä toisten sanomaa. Jos käyttäisin pääministeri Sanna Marinin kieltä, niin toteaisin teidän... — Arvoisa puhemies, kun sitä ei saa täällä salissa sanoa, niin en sano. — Mutta totesin selkeästi, että rajoitustoimia, jotka koetaan oikeutetuiksi, myös noudatetaan, ja totesin yksiselitteisesti, että kokoomus kannattaa rajoitustoimia, jotka ovat perusteltuja tartuntatilanteen mukaan. Me olemme myös esittäneet alueellisesti esimerkiksi kahviloiden ja lounaspaikkojen sulkujen purkamista jo toukokuussa, ja olemme vastaavasti esittäneet, että joitain toimenpiteitä pitäisi mahdollisesti tiukentaa. Olemme tuoneet esille esimerkiksi hengityssuojainten käytön, niin kuin monessa muussa maailman maassa käytetään, julkisessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

liikenteessä, kaupoissa. Meillä se voisi olla varsin perusteltua esimerkiksi Uudellamaalla, Kehä kolmosen sisällä.

Tämä pienpanimoiden etämyyntitilanne on mielenkiintoinen. Sitä ovat tänään täällä salissa vihreät kannattaneet. Nyt tuntuu siltä, että keskustako sitä sitten vastustaa, että tämä ei eteenpäin mene. Toivottavasti voitte vielä kerran harkita pienpanimoiden etämyynnin sallimista, kuten myös ravintoloiden viinien ulosmyynnin sallimista ja tätä ravintoloiden arvonnäköalaveronkin laskemista.

Täällä edustaja Niikko käytti hyvän puheenvuoron isommista tapahtumista. Nyt meillä iso määrä tapahtumia on höllässä hirressä elokuun osalta, ja hallitukselta odotetaan linjauksia sen osalta, mitä näiden tapahtumien suhteen pitää tehdä. Sitten on nämä 500 hengen rajoitukset, joista urheiluministeri Kosonen on sanonut, että ne eivät koske urheilutapahtumia ja että jo kesäkuussa voidaan järjestää urheilutapahtumia 500 hengen rajoitteilla. Nyt pitäisi katsoa mallia esimerkiksi muista Euroopan maista, joissa on tapahtumia järjestetty niin, että samassa tapahtumassa on voinut olla useampia alueita. Esimerkiksi kesäraveissa, erilaisten urheilukilpailujen katsomoissa tai jokkiskilpailuissa olisi helpolla mahdollista tehdä niin, että varikkoalue tai tietty muu alue toimisi omana 500 ihmisen alueenaan ja sitten olisi vaikkapa kaksi kolme erillistä katsomoaluetta, jotka olisi toisistaan erotettu. Näitä kysymyksiä tuolla kentällä nyt mietitään ja pohditaan, että voiko järjestää kesäravat, jos siellä yhdessä järjestäjien ja katsojien kanssa ylittyy tämä raja, tai voidaanko autokilpailu, ralli, jokkiskilpailu tai jokin muu sellainen järjestää niin, että kaikki alueet on rajattu 500 hengen alueiksi.

Toivoisin, että hallitus voisi myös antaa ohjeistusta tähän ja näiden isojen tapahtumienkin osalta elokuulle, sillä tällä hetkellä tilanne on se, että järjestelyt etenevät, [Puhemies koputtaa] ja jos nämä pitkittyvät, kustannukset nousevat erittäin korkeiksi.

16.17 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron vielä etukäteen, kun arvelin, että tässä kehittyi jonkunlainen debatti edustaja Heinosen ja itseni välille.

Olen kuullut täällä kymmenen kokoomuslaisen edustajan puheenvuoron, ja totta kai suurissa puolueissa on kirjoja näissä mielipiteissä. [Timo Heinonen: Te mainitsitte minut!] Se on vaihdellut esimerkiksi äskeisestä puheenvuorosta, jossa puhuttiin maskien käytöstä, erittäin yltiöliberaaleihin puheenvuoroihin — viittaa esimerkiksi edustaja Pelkosen puheenvuoroon. Siellä on esitetty esimerkiksi, ymmärtääkseni hyvin myönteisessä sävyssä, että tällaisia kellorajoituksia, jotka nyt ovat tässä asetusesityksessä, viisaampi olisi esimerkiksi kahden tunnin ravintolassa oleskelun aika. Millä sekin sitten kontrolloitaisiin: saisiko jokainen jonkun mittarin käteen, ja voisiko välillä käydä jäähyllä ja tulla sitten taas uudelleen kahdeksi tunniksi?

Minä toisaalta osoitan ymmärrystä sille, että aina kun puhutaan ravintolasta ja alkoholista ja muusta, niin mielipiteitä on erittäin paljon. Nyt itse olen toivonut sitä, että tämä iso kuva olisi kuitenkin se, että me lähdemme nyt varovaisesti avaamaan näitä ravintoloita. Jos palaan ajassa siihen noin kahden kuukauden takaiseen tilanteeseen, niin silloin alun perin itse ajattelin, että esimerkiksi ruokaravintolat olisivat voineet jollakin järkevällä ohjeistuksella siitä, missä pidetään välejä asiakkaiden välillä, olla koko ajan auki. Meillä on täällä henkilöstöravintola, jossa me istumme — juuri puoli tuntia sitten oleilin siellä ja eräät kollegat olivat myös siellä. Aivan samalla logiikalla meillä olisi voinut olla ruokaravintoloissa riittävät välit. No, me olemme menneet tietyllä tavalla, kun tämä on monimutkainen asia, koko maa kerralla ja isojen periaatteiden mukaisesti. Ja jos palautan mieliin vielä sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

tilanteen, kun Kainuussa oli nolla tartuntaa, niin siitä viikon päästä Kainuu on ollut koko ajan top kolmosessa, koska siellä yhdestä ravintolasta lähti voimakas epidemia liikkeelle.

Edustaja Tynkkynen käytti minusta noin yleisesti ottaen hyvän puheenvuoron, mutta haluaisin nyt hänelle vielä todeta, että eihän se nyt voi olla epäselvää, mikä hallituksen strategia tässä on. Se on tietenkin se, että me etsimme tartuntoja esille. Niitä etsitään testamalla. Sen jälkeen, kun löydetään, me eristämme ihmiset siksi ajaksi, että he eivät tartuta muita. Me jäljitämme heidän kontaktinsa. Me hoidamme ne potilaat, jotka sairaalahoitoa tarvitsevat. Me tuemme rokotetutkimusta. Me käytämme tietystä tilanteesta, kun epidemia on laaja, tiukkoja rajoituksia. Kun epidemia höllentyy, me voimme väljentää rajoituksia, ja sitten me tietysti koko ajan — ja toivon mukaan pitkään tämän epidemian jälkeenkin — saamme juurrutettua ihmisten mieliin tietyt aikaisempaa käytäntöä paremmat hygieniakäytännöt, esimerkiksi käsienpesuhygienian ja eräät muut, jotka minun mielestäni tulevat varmaan jäämään osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja tulevat sillä tavalla varmaan vähentämään yleisesti epidemioiden esiintyvyyttä Suomessa.

16.20 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty paljon hyviä puheenvuoroja, ja haluan sen todeta, että minusta se yleislinja, että mennään varovasti eteenpäin, on tässä kohtaa järkevä.

Sitten toinen kommenttini liittyy tähän take away -asiaan. Tässä ei käsitellä sitä, eli ne säädökset, mitkä nyt ovat, säilyvät ennallaan. Minusta on tosi hienoa, että monet ravintolat ovat ottaneet menetyksiä korvatakseen take away -toiminnan vahvasti haltuun. Se on hieno asia, ja me kuluttajina voimme sitä edelleenkin tukea.

Sitten haluan todeta edustaja Tynkkynen ja myös edustaja Heinosen osalta, että täällä tuli kyllä nytten vääriä väitteitä sen osalta, että keskusta olisi estämässä pienpanimoiden osalta ulosmyyntitoimintaa. Voin sen todeta, että keskusta ajattelee sillä tavalla, että tässä tilanteesta, kun meillä on syntynyt tällainen pienpanimokulttuuri ja -yrityksiä lukuisasti viime vuosien aikana, me ymmärrämme heidän käsityksensä siitä, että pitäisi pystyä myös ulosmyyntiä tekemään, koska muiden maiden yritykset voivat näin tehdä. [Sebastian Tynkkynen: Missä teot?] Voin tämän todeta, että me suhtaudumme myönteisesti tähän asiaan. [Sinuhe Wallinheimo: Hyvä!] Ja totean myös — ministeri Kiuru voi kertoa, mitä itse on kertonut infossa — että minun käsitykseni mukaan tänään useampikin ministeri on ottanut kantaa siihen, että hallitus, ainakin viisikko, tätä asiaa käsittelee, ja omana kantanaan totean tässä näin, että itse suhtaudun erittäin myönteisesti siihen, että tässä asiassa voitaisiin edetä.

Sitten palaan tähän perusasiaan. Tässä on kysymys tartuntatautilain muuttamisesta, jolla me avaamme rajoituksia, jotka ovat estäneet ravintoloitten toimintaa. Tämä ei ole alkoholilain muutos vaan tartuntatautilain muutos.

16.22 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Haluan täällä myöskin oikaista sanomisia siitä, että kokoomus haluaisi kaikki rajoitukset tästä vain leväyttää auki ilman vastuuta. Näin ei tietenkään ole. Täällä halutaan tarkoitushakuisesti levittää tällaista viestiä. Kokoomus on koko ajan halunnut hallittua rajoitusten purkamista niin, että pystytään samalla pitämään tartuntaketjut kurissa, ja sen takia tämä hallituksen hybridistrategiaksi kutsuttu testaa, eristä, jäljiltä ja hoida -malli on hyvä strategia, jos se oikeasti toteutuu. Ja jos se toteutuu, niin kuin sen pitäisi toteutua, niin me pystyisimme avaamaan myöskin rajoituksia sallivammin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

ja niin, että huomioidaan ihmiset ja luotetaan ihmisiin — tähänkin asti ovat ihmiset noudattaneet suosituksia.

Ja jos ajatellaan ravintoloita, niin kyllähän siellä on suuri vastuu myös niillä yrittäjillä, ravintoloitsijalla, siitä, että heidän yrityksessään kaikki menee niin kuin pitää. En haluaisi sitä kyseenalaistaa, vaan luotan täysin siihen, että he ovat vastuullisia toimijoita. Kyse on kuitenkin heidän elinkeinostaan myöskin.

Mutta nimenomaan olen ehdottanut, että tähän hallituksen strategiaan lisättäisiin tämä suojaa-elementti siihen alkuun. Eli nimenomaan sillä laitettaisiin painopistettä jokaisen omaan toimintaan, jokaisen työntekijän ja kansalaisen henkilökohtaiseen tapaan ehkäistä tartuntoja. Siihen voivat liittyä kasvomaskit joissain paikoissa, siihen liittyy hyvä käsihygienia, siihen liittyvät turvavälit ja muut, mitä täällä on ollut esillä. Jos me saamme ihmisten ymmärryksen hyvin nämä jalkautettua, niin emme me silloin tarvitse niin laajoja rajoituksia ja niitä voidaan hyvin purkaa.

Ja haluan vielä ottaa esille tämän yökerhoasian, kun sitäkin on täällä heitetty, että kokoomus sitä vaatii. Ei kokoomus ole ollut vaatimassa yökerhojen avaamista. Me olemme esittäneet vain sitä, että jos tehdään lailla niin, että he eivät voi sitä elinkeinoa harjoittaa, niin se pitää huomioida, niin että he saavat siihen tukea. Mutta tämä on väärinymmärrys, ja haluan sen oikaista: emme ole olleet vaatimassa yökerhojen avaamista vaan sitä, että ihmiset voivat turvallisesti tavata toisiaan. Varmasti siihen on myöskin suuri tarve. Pääasia, että huolehditaan näistä turvallisista edellytyksistä.

Ja turvallisuudentunne on ihan ensiarvoisen tärkeää, niin kuin täällä on ollut esilläkin, että uskalletaan sitten mennä. Kun kaikki hoitavat tonttinsa, niin uskalletaan myöskin hakeutua niihin palveluihin ja uskalletaan hakeutua myöskin hoitoon tai ravintoloihin, mikä se [Puhemies koputtaa] onkin, mihin ihmisten pitää mennä tai halutaan mennä.

16.25 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä keskustelu on nyt kaksi ja puoli tuntia pyörinyt tämän ympärillä, moneenko asti sitä alkoholia saadaan ja myydäänkö sitä ulos vai myydäänkö sitä sisään vai mistä sitä saa, kunhan sitä vain saa. Kyllä aika paljon se kritiikki on kohdistunut siihen, kuinka vapaasti ihmiset saavat juoda ja kuinka myöhään.

Mitä tulee tähän edustaja Laihon puheenvuoroon, niin, edustaja Laiho, itse vielä tunti puolitoista sitten kyllä mainitsitte siitä, että on holhoamista, jos ravintolat laitetaan kiinni kello yksitoista. Eli ei se nyt mennyt ihan niin heppoisesti läpi. [Mia Laiho: Puhuin yökerhoista!] Olisin odottanut, että lääketieteen tohtorilla olisi enemmän vastuullisuutta näissä puheenvuoroissaan suojella nimenomaan niitä heikkoja ihmisryhmiä, jotka altistuvat tämän viruksen vaaroille. [Matias Marttinen: Aika kovaa puhetta!] Siinä mielessä, vaikka hallitus on monessa asiassa epäonnistunut — se tiedetään — varsinkin alkuvaiheessa, kun ei laitettu lentokenttää ajoissa kiinni eikä maskeja ollut tarjolla eikä huoltovarmuus toiminut, kyllä hallitus on alkanut kuuntelemaan selkeästi oppositionkin ääntä siinä, että toimenpiteisiin pitää ryhtyä, ja on hyvä, että on ryhdytty.

Olisin halunnut vielä kuitenkin kysyä — kun tämä keskustelu poukkoilee hyvin paljon monessa kohdassa — esimerkiksi näistä julkisista tapahtumista: onko hallituksessa laisinkaan keskusteltu niistä vaihtoehtoista, millä tällaiset isot tapahtumat voitaisiin toteuttaa? Kuten edustaja Heinonen erinomaisesti esitti, niin jos niitä katsomoja voitaisiin rajata esimerkiksi siten, että ne ovat alle 500 hengen katsomoita ja erillisellä sisäänkäynnillä tai erillisellä ajankohdalla mennään niihin katsomoihin, niin silloinhan periaatteessa ei pääse se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

ihmisryhmä kohtaamaan sitä toista ihmisryhmää, ja silloin tällä ajattelulla voidaan saada isompia tapahtumia järjestymään.

Mutta kuitenkin tässä yhteydessä pitäisi harkita myös sitä, milloin hallitus ohjeistaa kansalaisia käyttämään maskeja. Tämä vähättely maskien suojaamisen hyvydestä on kuitenkin tullut selkeästi esille useasti. Meillä ei ole missään vaiheessa Suomessa ollut käytännössä pulaa maskeista vaan niitä vain ei ole osattu ostaa. Tämä on se johtopäätös, mitä on tässä seurattu nyt usean kuukauden ajan. Nyt kun maskeja ja muita hengityssuojaimia on myös alettu valmistaa Suomessa, niin toki olisi jossain vaiheessa hallituksen varauduttava myös siihen, että niitä pitäisi kaikkien kansalaisten saada kohtuuhintaisesti, niiden ihmisten jopa ilmaiseksi, joilla ei ole varaa niitä ostaa. Veikkaan, että tämä tilanne voi kuitenkin tulla Suomessa eteen, nyt kun rajoituksia puretaan, ja se maskien käyttö voi syksyllä viimeistään olla niin suurta, että kaikki sen haluaisivat pukea päälle mutta he eivät edelleenkään niitä mistään saa.

Voisitteko te, ministeri, edistää sitä, että niitä maskeja myytäisiin jollain kohtuuhinnalla näissä isoissa supermarketeissa ja kauppaketjuissa, jotka myyvät tälläkin hetkellä pääasiassa eioota? Miten tähän ei ole kiinnitetty enempää huomiota? Edelleen, arvoisa ministeri, [Puhemies koputtaa] toivoisin, että voisitte vastata kysymyksiin. Me olemme kaksi ja puoli tuntia nyt keskustelleet täällä, mutta yhtään vastausta ei ole vielä meidän kysymyksiimme [Puhemies koputtaa] saatu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri on pyytänyt 5 minuutin vastauspuheenvuoron, mutta ymmärsin edelliseltä puhemieheltä, että sitten kun keskustelu on päättynyt ja lopetatte, niin ministeri vastaa. [Mika Niikko: Kaksi ja puoli tuntia mennyt jo!]

16.29 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Mielestäni edustaja Laiho kyllä sanoi hyvin tästä kokoomuksen kannasta yökerhoihin, mutta fakta on se, että tällä päätöksellä yökerhot pysyvät kiinni, ja se on selvää, että varmasti näille tarvitaan jatkossa kompensatioita. Eikö näin, ministeri?

Toinen oli tämä epidemiologinen arvio, joka täällä nyt on ollut. Mihin se perustuu, että nämä eivät saa anniskella enää kello 22:n jälkeen. Onko se johonkin tieteelliseen tutkimukseen pohjautuva arvio? Onko se joku asiantuntija-arvio? Minusta tämä haiskahtaa todella paljon poliittiselta päätökseltä, ja sen suhteen haluaisinkin kuulla, miksi juuri tämä kello 22.

Täällä on puhuttu paljon pienpanimoiden puolesta, pienpanimoiden ulosmyynnin puolesta — keskusta, vihreät ja näin poispäin, monet puolueet ovat puhuneet sen puolesta. Nyt täytyy termissä olla todella tarkka, ja tämä tulee myös edustaja Vehviläiselle: ovatko kyseessä pienpanimot vai käsityöläispanimot? Nimittäin käsityöläispanimot ovat edellisessä alkoholilaissa, ja silloin puhutaan alle 500 000 litran vuosittaisesta teosta, kun taas pienpanimoilla se on noin 15 miljoonaa litraa. Eli haluaisin kyllä ministeriltä myös tietää, että kun täällä on huhuja puhuttu pienpanimoista, niin onko todellakin kyseessä nimenomaan pienpanimoiden ulosmyyntioikeus vai käsityöläispanimoiden ulosmyyntioikeus. Kokoomus kyllä puoltaa pienpanimoita.

16.31 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Viitaten edustaja Niikon kommenttiin puheenvuorooni liittyen: Ihmettelen kyllä, että niputetaan ruokaravintolat ja yökerhot samaan kategoriaan. Ruokaravintolat ovat kuitenkin selkeästi sellaisia, että sinne mennään syömään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

ja tapaamaan ystäviä sen illan aikana. Yökerhot ovat omanlaistaan toimintaa, ja sekin hyvin sosiaalista, ja tässä vaiheessa on järkevää, että yökerhotoiminta onkin tämän ulkopuolella, se pitää vain huomioida sitten näissä tuissa. Mutta selkeästi ruokaravintolatoiminta on kuitenkin omanlaistansa, ja sen rajoittaminen ei minusta ole järkevää, jos muuten huomioidaan turvallisuuden ja terveyden huomioiminen siellä ohjeistuksin.

16.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Aika pienelle tässä keskustelussa on jäänyt se, että näitä esityksiä esitetään pidettäväksi voimassa lokakuun loppuun asti, eli yli viisi kuukautta eteenpäin ollaan tekemässä näitä toimenpiteitä. Toki on sitten sanottu, että niitä voidaan harkita alueellisesti tai ajallisesti tautitilanteen mukaan, mutta kysyn nyt vielä uudestaan: mitä pitää tapahtua Itä-Savossa, Pohjois-Karjalassa tai Ahvenanmaalla tautitilanteen kanssa, että niissä voitaisiin alueellisesti näistä rajoitustoimien ikeistä päästä eroon? Nyt siis sielläkin määrätään edelleen pienet kahvilat, lounaspaikat ja muut toimimaan puolella teholla mutta täysillä kustannuksilla.

Ei tämä tule, arvon ministeri ja arvoisa hallitus, tällä tavalla toimimaan. On täysin kohtuutonta laittaa tämä rajoite voimaan lokakuun loppuun asti, yli viisi kuukautta tästä eteenpäin. Tämän myötä yritykset jo peruvat syksyksi suunniteltuja tapahtumia, tilaisuuksia, joita esimerkiksi ruokaravintoloissa on suunniteltu järjestettäväksi, tietyllä tavalla kuin varmuuden vuoksi, kun tällainen laki kerran on voimassa ja tyyli on tämä, että ei edes tautivapailla alueilla näitä rajoitteita olla valmiita purkamaan. Täytyy kysyä, että ymmärrätkö te hallituksessa näiden päätösten seurauksia. Tämän myötä monet pienet kahvilat, ravintolat, ruokaravintolat ja lounasravintolat, tulevat ajautumaan konkurssiin näiden viiden kuukauden aikana, jos kerran sekään ei riitä näiden ikeiden poistamiseen, että alue olisi tautivapaa, niin kuin tällä hetkellä esimerkiksi Itä-Savo, Pohjois-Karjala ja Ahvenanmaa ovat.

On ollut kyllä aivan aiheellisia puheenvuoroja. Esimerkiksi edustaja Laakso on kysynyt, minkä takia esimerkiksi teidenvarsien huoltoasemien kahviloissa nämä rajoitteet ovat voimassa, kun toisaalta sitten on tämä aikataulu, että ne täytyy laittaa yöksi kiinni. Monet rekkakuljettajat, julkinen liikenne, kuljetusala yleisesti on peräänkuuluttanut sitä, että koska myös he voisivat palata normaaliin arkeen, sillä nämä huoltoasemat teidenvarsilla ovat heidän keskeisiä pisteitään lepotaukoja näkökulmasta mutta myös peseytymisen, sanititeittilojen ja muiden näkökulmasta, ja kun ne nyt määrätään viideksi kuukaudeksi illalla kiinni laitettavaksi jatkossakin, niin tämä on kohtuutonta. Tämän päätöksen seuraukset tulevat olemaan suuri määrä konkurssseja ja paljon työttömyyttä.

16.35 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin, miksi rajoituksia tehdään ja eikö voi toimia miten vain. Edelleen moni ihminen, joka kuuluu riskiryhmiin, on näiden erilaisten suositusten piirissä ja joutuu rajoittamaan elämänsä kovin paljon. Myöskin nuoremmat, joilla on jokin perussairaus, joutuvat viettämään käytännössä aikaansa kotona, joten täytyy kokoomuksenkin ymmärtää, että pitää miettiä sellaista pienintä yhteiskunnallista haittaa ja toisaalta tehokasta vaikutusta ja sellaisten yhdistelmien löytämistä. Ja senhän takia tässä nyt pyritään sellaisiin tilanteisiin, joissa on paljon ihmisiä, joissa yhdessä kokoonnutaan, säätelemään sillä tavoin, että siellä voitaisiin turvallisesti toimia, jotta yhteiskunnallisesti ei jouduttaisi loputtomasti elämään tilanteessa, jossa miljoona ihmistä, ikästä ihmistä tai muuten riskiryhmiin kuuluvaa — jopa enemmän, riippuen siitä, miten las-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

ketaan — joutuu rajoittamaan omaa elämäänsä. Tämä on tilanne, jossa kaikki joutuvat kantamaan vähän vastuuta.

Ja totta kai on toivottavaa, että sitten kun meillä testaamistapa, -määrät ja -ohjaus ovat vielä pidemmälle vietyjä, myös tämän mobiiliapplikaation avustuksella toivottavasti, niin me voimme yhä enemmän avata yhteiskuntaa. Mutta niin kuin täällä kokoomuksen suusta aika moneen kertaan on kuultu, että täällä pitäisi toimia... Te viittasitte Ruotsin tapaan esimerkiksi ravintoloiden kohdalla. Kun te viittasitte Ruotsiin, niin sehän tarkoittaa sitä, että olette kääntäneet nyt tästä täysin kelkkanne tai sitten olette täysin epäloogisia tämän asian osalta. [Sinuhe Wallinheimo: Höpö höpö!] Tai kun te viittasitte kahden tunnin asiakasrajoitukseen, joka on käytössä teidän mukaanne Saksassa, niin mitä se auttaisi sitten tässä tilanteessa asiakasmäärän samanaikaiseen rajoittamiseen, ainakaan siten kuin te sitä kuvaatte?

Täytyy kantaa vastuuta myös näissä vaikeissa tilanteissa. Ja vaikka olisi tosiaan mukavaa, että koko yhteiskunta avautuisi, niin vielä ei näytä olevan meillä siihen keinoja. Ja nyt kun koulujen lähiopetusta on avattu, niin on huomattu, että siellä valitettavasti myös jonkun verran tartuntoja esiintyy, mikä varmasti oli ihan odotettavissa, se, että kaikkea ei voida välttää. Ja nyt sitten tiedetään varmaan myös, että kun ravintoloiden toiminta normalisoituu osittain, niin todennäköisesti myös sitten tartuntoja on enemmän, joten jotain vastuuta pitäisi sielläkin suunnassa kantaa. Että jos puhutaan, että te haluatte riittävät turvavälit, mutta millään tavalla ei voi sitten säädellä sitä, että on riittävät turvavälit, niin en tiedä, missä se vastuunkanto liikkuu.

Toinen asia vielä. [Puhemies koputtaa] Tämän ravintolatuon osalta on tosiaankin tehty ehkä vain politiikkaa, kun piditte vielä talousvaliokunnan nimissä kokoomuksen oman tiedotustilaisuuden.

16.38 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Ravintolatoiminnan sääntelyn helpottamisen ohella eduskunnassa on paraikaa esitys ravintolatuista eli hallituksen esitys 67/2020. Muutama sana tästä kokonaisuudesta on paikallaan tämän sääntelyn mittaluokan ja kokonaisuuden hahmottamiseksi.

Business Finlandin ja ely-keskusten kautta on eduskunnan lisätalousarviolalla laitettu jakoon 1,2 miljardia euroa suoraa yritystukea ja lisäksi satoja miljoonia lainapohjaista tukea. Nämä tuethan ovat vain osa kaikista niistä tuista, joita yrityksille on annettu. Tavalliset ihmiset, lomautetuiksi ja työttömiksi joutuneet, eivät ole saaneet käytännössä mitään.

Business Finlandin kautta jakoon pannun tuen osumatarkkuus on ollut heikko. Tuki on valunut sellaisille yrityksille, joilla on resurssit käynnistää hankkeita joko tosiasiallisesti tai paperilla. Esimerkiksi Business Finlandin 800 miljoonan euron tuista on nyt jaettu noin 300 miljoonaa, 500 miljoonaa on siis vielä jakamatta. Hankehaku avattiin maaliskuussa nimenaan elinkeinoministeriön ja elinkeinoministerin ohjeistuksella, jonka mukaan Business Finlandin tuli noudattaa väljää tulkintaa, keskeistä oli nopeus. Kun sitten alkoi paljastua, miten epäoikeudenmukaisesti tuet olivat kohdentuneet, huhtikuun lopussa ohjeistusta jonkin verran muutettiin.

Edelleen tämän massiivisen yritystuen kohdentaminen herättää kysymyksiä. Kaiken yllä leijuu myös kysymys siitä, miksi hana näin holtittomasti avattiin vailla harkintaa vaikuttavuudesta, ja ennen kaikkea siitä, miksi sitä ei ole suljettu eikä käytännössä edes kiristetty, vaikka vielä 500 miljoonaa eli valtaosa tuesta on jakamatta. Olisiko nämä 500 miljoonaa syytä kohdentaa johonkin muuhun, ennen kaikkea tukea todella tarvitsevien taval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

listen ihmisten ja vaikeuksiin joutuneiden yritystenkin auttamiseen? Tämä kysymys on perusteltu siksikin, että kun me nyt puhumme ravintolaelinkeinon ja ravintola-alan työntekijöiden tulevaisuudesta, on fakta se, että ravintoloiden tuki jää melko vaatimattomaksi, jos se suhteutetaan edellä mainittuun avokätiseen ja tarkoituksellisen kontrolloimatta jaettuun yritystukeen.

Eduskunnassa oleva hallituksen esitys, hallituksen esitys 67, on suuruudeltaan 123 miljoonaa euroa. Se jakaantuu eduskunnan edellyttämään kohtuullisten kustannusten hyvittämiseen ja uudelleen työllistämisen tukeen, joka siis on lisätuki. Tämä ravintolatuki suosii alan suuryrityksiä huolimatta tukeen rakennetuista leikkureista. Esimerkiksi konsernirakenteensa erillisiin yhtiöihin hajauttanut yhtiö voi saada tuen kaikille yrityksilleen. Nämä isot yritykset ovat myös hakeneet ja saaneet merkittäviä, edellä mainittuja kehittämistukia ja rahoitustukia. Niiden neuvotteluvoima toimitilavuokrien suhteen on merkittävä. Itse asiassa monet näistä [Puhemies koputtaa] yrityksistä sulkivat ovensa ja lomauttivat henkilökuntansa [Sinuhe Wallinheimo: Eihän tämä kuulu tähän!] jo paljon ennen valtiovallan määräämää ravintoloiden sulkua hyödyntäen säädöstä lomautusten nopeuttamisesta ja helpottamisesta. [Puhemies koputtaa] Tähän kaikkeen suhteutettuna eduskunnassa oleva ravintolatuki kohtelee isoja alan toimijoita pieniä huomattavasti avokätisemmin.

Puhemies! [Puhemies koputtaa] — Vielä aivan lyhyesti loppuun, jos sallitte, vai otanko uuden puheenvuoron?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No, jos se pysyy tässä tartuntalaissa.

Kyllä, tulen juuri siihen tässä lopuksi. Kysymyshän on siis [Puhemies: Ripeästi!] ravintoloiden sääntelystä eikä niinkään tartuntataudeista.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan ravintolatukiesityksestä huomiota tähän isojen ja pienten yritysten väliseen ongelmaan ja pitänyt tärkeänä, että ravintolayritysten, näiden oikeushenkilöiden, takana olevia luonnollisia henkilöitä, toiminnan harjoittajia, kohdellaan yhdenvertaisesti. Siksi se katsoo, [Puhemies koputtaa] että pörssi-yhtiöitä ja muita...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt menee jo aika reilusti yli, arvoisa edustaja.

...varallisuusmassaltaan huomattavia oikeushenkilöitä voidaan omaisuudensuojan suhteen kohdella väljemmin kuin pieniä alan yrityksiä, joiden takana oleville luonnollisille henkilöille sääntelyvaikutukset ovat välittömämmät. Niinpä toivoisinkin, kun perustuslakivaliokunta tällaista on tämän ravintolatukiesityksenkin kohdalla jo huomauttanut, että ainakin tämän ravintoloiden sääntelyn helpottamisen osalta todella tarkkaan nyt katsottaisiin, miten se kohtelee isoja ja pieniä yrityksiä, ja koetettaisiin auttaa nimenomaan [Puhemies koputtaa] näitä pieniä yrityksiä. Tähän asti on autettu isoja. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, nyt arvoisa edustaja, on menty reilusti yli. Vielä edustaja Laiho, ja sitten päästetään ministeri viimenään vastaamaan.

16.42 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Haluan tässä vielä korjata, kun täällä mainittiin, että kokoomus olisi jotenkin Ruotsin linjalla. Tämähän ei pidä lainkaan paikkaansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Täällä yhdessä puheenvuorossa sanottiin, että Ruotsin ravintolamääräyksissä, rajoituksissa, on sanottu, että ravitsemisliikkeet saavat olla auki mutta niiden tulee estää koronavirus-tartuntoja viranomaisten ohjeistuksia seuraamalla ja omavalvonnan ja riskienhallinnan keinoin ja että tartuntatautilääkäri voi kieltää ravitsemustoiminnan, jos liike on rikkonut näitä sääntöjä. Tämä koskee ihan eri asiaa.

Toiseksi edustaja Holopainen täällä oli huolissaan siitä, että hallituksen hybridistrategian työkalut eivät ole vielä riittävästi käytössä, ja kysyn tässä: onko todella näin, ministeri Kiuru, että työkalut — testaus ja tietenkin tämä sovellus ja muut työkalut — eivät ole vielä käytössä ja sen takia joudutaan nyt näihin tiukkoihin rajoituksiin edelleenkin, kun ei ole valmiutta vielä hallita tätä epidemiaa näitten hallinnon työkalujen osalta?

Ikäihmisten ja riskiryhmään kuuluvien tilanne on haastava, ja heitä pitää ilman muuta suojata, ja heidät pitää ottaa huomioon rajoitusten purussa, mutta eihän se voi olla niinkään, että laitetaan kaikki kärsimään, jos yksi ryhmä kärsii. Heidä pitää suojata, ja olen siitä aivan samaa mieltä, ja heidän puolestaan olen puhunutkin, mutta ei se sillä hoidu, että laitetaan jotakin toista kohtaan rajoituksia.

Me voimme seurata tämän tautitilanteen kehittymistä esimerkiksi tartuttavuusluvun avulla ja tartuntamäärien kehittymisen avulla ja niitten perusteella sitten tehdä suunnanmuutoksia ja arvioida tilannetta. Jos näitä toimenpiteitä turvaväleistä ynnä muita suosituksia noudatetaan, kyllähän me silloin myöskin pääsemme niihin tartunnan lähteisiin kiinni. Koulut pystyttiin avaamaan, ja siinä ei ollut mitään ongelmia, ja siellä on nämä turvavälit. Tartunnat ovat nousseet, toki ne ovat vielä siltä edelliseltä ajalta, ja ne ovat nyt vain tulleet esille, mutta jos me hallitsemme tätä niin, että meillä on ryhmät — ne, kuinka paljon voi olla — ja noudatamme turvavälejä, niin me pystymme jäljittämään sitten ne henkilöt, jotka ovat olleet siinä samassa tilassa. Tätä strategiaa soisi nyt sitten noudatettavan myös käytännössä ja myös muilla toiminta-aloilla kuin opetuksessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt listalle vielä tuli edustaja Holopainen. Jos otetaan vielä se, ja sitten ministerin vastaus. [Mika Niikko: Keskustelua voi jatkaa ministerin vastauksen jälkeen!]

16.46 Mari Holopainen vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! Kuten toin esiin, totta kai meillä on vielä kehitettävää. Esimerkiksi vielä ei ole käytössä tämä mobiiliäppi, joka mahdollisesti helpottaa sitä, että voidaan nähdä ja jälkikäteen tietää paremmin, onko ihminen liikunut sellaisen henkilön läheisyydessä, jolla on todettu tartunta. Toivon itse ainakin, että tämä ripeästi etenee, ja sillehän on varattu rahoitusta. Kaikki tällaiset toimet, jotka voidaan tehdä, mahdollistavat ja helpottavat tätä tilannetta, samoin se, että testaamisesta on kaikilla ihmisillä se tieto, koska pitää mennä testeihin. Tosiaan kaikki, jotka pääsisivätkin sinne menemään, eivät välttämättä edes halua tai uskalla mennä tällä hetkellä testeihin. Aina-kaan minun käsittääkseni hetken aikaa sitten kaikki nämä testit eivät olleet käytössä, vaikka oli testikapasiteettia, jolloin ainakin itse pohdin, että mikä on se sellainen tapa, jota Islannissa esimerkiksi on käytetty, jolla on ohjattu testaamista vielä pidempään kuin meillä Suomessa. Heillä on sellainen käytäntö, joku malli siellä on, jonka avulla on saatu myös aika hyvin tämä testaaminen toimimaan. Totta kai ainakin itse toivon, että kaikki tällaiset hyvät mallit ja kansainväliset käytännöt otetaan käyttöön nyt, kun meillä on se selkeä strategia, jossa halutaan testata ja jäljittää, eristää ja hoitaa. Ihan varmasti tämäkin tarvitsee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

vielä lisähuomiota, kun ajatellaan, miten pirstaleinen terveydenhuoltokenttä meillä on yksityisen, julkisen, kuntien ja sairaanhoitopiirien välillä.

Ainakin itse näen, että siksi tarvitaan aika selkeät ohjeet ja toimintamallit ihan jokaisen osa-alueen osalta, niin tämän testaamisen kuin vaikkapa nyt tämän ravintoloiden ohjeistamisenkin osalta. Että vaikka olisi kauhean hyvä, että kaikki toimisivat vastuullisesti, niin kyllähän se asettaa ravintolayrittäjät sitten ihan epätasa-arvoiseen asemaan, jos se jää vain tällaisen omavalvonnan varaan ja osa sitten toimii vastuullisesti — niin kuin nyt nähtiin, osa oli, ja moni oli, sulkenut ravintolaita ennen kuin se oli pakollista, mutta sitten muuttamat vielä jäivät auki. Tiedetään, että ihan kaikkiin ei voida vaikuttaa, eikä voida olettaa, että voidaan vaikuttaa kaikkiin yrittäjiin, jos meillä ei ole selkeitä ohjeita, ja myöskin sitten alan sisällä muodostuvat reilut pelisäännöt. Ja sitähän tässä tehdään nyt.

Toivon, että tällainen selkeys myös kokoomuksen kannalta olisi hyväksyttävää, mutta selvästikään ei ole tämän ravintolakysymyksen kohdalla. Muuten sitten toki olette kantaneet vastuuta tämän tartuntatilanteen välillä rajustakin ehkäisemisestä, mikä on sitten aika ristiriitaista kyllä tässä tapauksessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Kiuru. Aiemmin luvattu 5 minuuttia ei tule riittämään kaikkiin vastauksiin, mutta voitte ylittää sen reilusti.

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Kiitos mahdollisuudesta lopulta kommentoida tätä keskustelua. Olen tässä malttamattomana odottanut lähes kolme tuntia tätä vuoroani.

Ensinnäkin on todettava, että kyllä tämä iso kuva eduskunnassa jaetaan. Minusta tämä keskustelu on ollut hyvin tervehdyttävä siinä, että me olemme tässä tautitilanteessa suomalaisina saavuttaneet tämän yhdessä, selkeästi, koska tautitilanne on se, että tartuttavuusluku on maassamme 0,6–0,85. Se kertoo siitä, että tosiasiaassa olemme saaneet suitsittua tätä epidemiaa. Käytännössä me olemme estäneet tartuntoja.

Tänään käsittelyssä on tartuntatautilain muutos. Tänään käsittelyssä ei ole muiden lakien muutoksia, vaan me käsittelemme tänään tartuntatautilain muutosta. Tartuntatautilain henki on se, että me suojelemme ihmisiä, ettei tulisi tartuntoja, joten katson, että tässä tautitilanteessa, kun meillä on mahdollisuus löysätä näitä koviakin rajoituksia, joista on paljon keskusteltu, on eittämättä selvää, että ravintoloilla on oma roolinsa. Maailman esimerkit mutta myös Suomessa liikkeelle lähteneet tartuntaketjut ovat kotoisin ravintoloista. Se on fakta. Tästä syystä me emme voi täällä toimeettomina katsoa vierestä, millä tavalla ravintolat avataan. Sellainen täysin hallitsematon ravintoloiden avaaminen, joka tapahtuisi 1.6., ei ole perusteltua. On ehdottoman välttämätöntä, että vieläkin pidetään sordiinoa päällä. Se on ehdottoman välttämätöntä. Itse en ole valmis terveysministerinä esittämään kenellekään, että tämä olisi leikin asia. Tämä tauti elää ryppäissä. Niitä ryppäitä voi tapahtua niin Porissa, Ilomantsissa, Helsingissä kuin vaikka Sodankylässä. Tämän kanssa ei pidä leikitellä. Sen takia minusta ovat tärkeitä nuo valiokunnan puheenjohtajan viisaat sanat siitä, että nyt otetaan hallittu askel. Tämä on nimenomaan hallittu askel. Se on varovaisuusperiaatteen näkökulmasta erittäin fiksu ja hallittu askel. Me yritämme tästä päästä uuden normaalin kautta lopulta normaaliin tilaan takaisin. Minusta se on aika fiksua. Ja siltä osin en ole ollut valmis esittelemään sellaista ratkaisua, että täysin hallitsemattomasti ravintolat avattaisiin, ja on hyvä, että eduskunnassa sitä kannattajakuntaa on hyvin vähän paikalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Mitä tulee sitten edustaja Niikon hyvään kiteytykseen siitä, että ravintolat ovat keskeisessä asemassa viruksentorjunnassa: Minusta olette aivan oikeassa. Ravintolat ovat sen takia keskeisessä osassa, mistä edustaja Suomela täällä antoi hyvin todistusaineistoa, että kyllä ravintolat ympäri maailmaa ovat olleet näiden tautiryppäiden alkajia — eivät yksistään, mutta on selvää näyttöä siitä, että ravintolat voivat olla pahimmillaan myös koronalinkoja. Tässä tautitilanteessa, jossa me nimenomaan nyt painamme nämä tartunnat alas, meillä ei, niin kuin huomaatte, ole varaa siihen, että tulee pitkiä tautiketjuja. Meidän täytyy hallitusti pystyä palaamaan takaisin normaaliin tämän väliaikaisen uuden normaalin kautta. Myöhäinen aika ravintoloiden osalta vain valitettavasti — myös tutkijoiden näkökulmasta — tuottaa humalariskejä. Ja kyllä eduskunnassa täytyy myös tämä asia ymmärtää. Anniskelupaikoissa saattaa tuo yöaikainen päihtymystila yhdistyä sosiaalisuuteen sillä tavalla, että suuri määrä ihmisiä kokoontuu tiiviisti hyvin lähelle toisiaan. Ja tässä tautitilanteessa tämä riski on otettava huomioon. Se kasvattaa koronaviruksen leviämisen riskiä. Jos me pyrimme täällä estämään tätä virusta, me emme voi hallitsemattomasti ravintoloita avata.

No, edustaja Harjanne tiivistä tämän keskustelun hyvin: kyllä täällä torjutaan vakavaa tautia, sitä todella estetään. Siksi tämä keskustelu holhouksesta minusta ei sovi oikein tähän linjaan. Katsoin vielä tarkemmin määrittelyn sanalle ”holhous”. Näyttää siltä, että holhousta käytetään usein kielikuvana tarkoittamaan liiallista huolehtimista toisesta ihmisestä — liiallista huolehtimista toisesta ihmisestä. Voiko tässä tartuntatilanteessa kenellekään suoda sellaista, että me vaarannamme ihmisten terveyden tai heidän turvallisuutensa ja ajattelemme, että se toisi ravintolaelinkeinon takaisin? Sehän vaarantaisi sen, että ihmiset eivät uskaltaisi lainkaan mennä ravintoloihin. Kyllä tässä yritetään nimenomaan nyt palauttaa se turvallisuudentunne tekemällä tämä hallitusti ja turvallisesti. Siksi lähtökohtana meillä on se, että me huolehdimme sekä asiakkaiden omasta että myös muiden turvallisuudesta. Ja terveyden ja turvallisuuden aivan olennaiseen keskiöön nostaminen on tässä tämän oman suunnitelman kautta tärkeää. Ja on muistettava, että me näillä toimilla kannustamme siihen, ettemme aiheuta kenellekään hengenvaaraa. Ja tämän pitäisi toimia.

No nyt tästä holhouksesta käytiin sitten pitkä ja monipolveileva keskustelu. Itse katson, että tälle jatkolle, mikä tehdään kuitenkin hallitusti askeleena uuden normaalin kautta kohti normaalia, on välttämätön tarve. Riskienhallinnan näkökulmasta tämä on aivan olennaista. Kaikki toimet yhteiskunnassa avauksen näkökulmasta eivät ole lainkaan samanlaisia. Siksi vastuullisuus ja luottamus nimenomaan kulkevat käsi kädessä tämän esityksen kanssa. Meillä on kahden viikon välein mahdollisuus arvioida sitä, miten me olemme yhteiskuntana onnistuneet — kahden viikon välein. Jo ennen juhannusta se arvioidaan ensimmäisen kerran. Olen valmis käymään keskustelua siitä, löysätäänkö, ja löysätään heti, jos siihen on mahdollisuuksia.

Mutta sen sijaan täällä oli useita kansanedustajia, jotka tekivät tästä suuren numeron — kokoomuksen varapuheenjohtajahan täällä totesi suoraan, sanatarkasti, että meillä ei ole kykyä ymmärtää ravintola-alaa. Minä pidän sitä kyllä aika erikoisena näkemyksenä. Kyllä hallitus on pyrkinyt ravintola-alan kanssa löytämään sellaisen ulospääsyn, joka toteuttaisi myöskin tätä tartuntatautilain henkeä. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] Minusta tässä on nimenomaan yritetty löytää sellainen ulospääsy, jossa voitaisiin hyvin nopeasti reagoida ja saada aikaan oikeita lopputuloksia. Kuka täällä määräyksiä rakastaa — tuskin kukaan. Kyllä hommat on hoidettava ja hommat on saatava toimimaan, silloin ei tarvita enää minikäänlaista pohjaa. Tässä ei ole metrimääriä; kukaan ei tule metrimäärillä mittaamaan, kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

ka lähellä ihmiset ovat toisiaan. Tässä ei nimenomaan sanota, että pöytiin on välttämättä tarjoiltava. Ei tässä ole kysymys siitä, että täällä olisi kaikki miinoitettu. Tässä on kolme ehtoa: tässä nimenomaan lähdetään siitä, että etäisyys on pidettävä, oireisena ei tulla pelipaikalle ja hygieniää pidetään yllä. Sen lisäksi on annettu kaksi erityismääräystä aukioloaikojen ja asiakasmäärien suhteen. Minusta tämä on aika simppele, viidellä kohdalla pärjätään. Tämä noutomyynti, josta käytiin keskustelua, ei ole näiden rajoitusten piirissä, eli siinä ei ole ongelmaa. Kysyttiin vessojen siisteydestä ravintoloissa, se on tämän piirissä. Suunnitelmassa pitää huolehtia myös siitä, että pinnat pysyvät puhtaina. Se koskee myös vessoja.

Sitten käytiin aktiivinen keskustelu siitä, mikä on epidemiatilanne. Täällä kokoomuksen kansanedustaja Kaunisto totesi, että epidemia ei koske koko Suomea. Minä pidän tätä aivan mahdottomana väitteenä. Tämä koskee koko Suomea niin kauan kuin tällainen kansainvälinen pandemia kiertää ympäri planeettaa. Tämä koskee Suomea niin kauan kuin me emme elä tyhjiössä. Tämä ruutitynnäri voi, kuulkaa, räjähtää ihan missä päin Suomea vain, ja meidän etumme on se, että Suomi saadaan käynnistettyä niin, että pystytään pitämään nämä tautitapaukset todella alhaalla. Se luo turvallisuutta ja vakautta siihen, että ihmiset uskaltavat mennä ja lähteä.

Sitten oli vielä tämä vertailu, että onko tämä ravintoloissa samanlaista kuin kaupoissa, niin kuin edustaja Mäkelä kävi tätä keskustelua täällä. Edustaja Laiho viittasi siihen, että... Teillä oli joku muu paikka. Minä en muistakaan, mikä paikka se oli, kun vertailitte — kouluja, kyllä. Nämä ovat eri asioita. Kyllä minun täytyy sanoa, että ravintoloihin me tunnistamme kuuluvan tietynlaisia riskejä, jotka ovat erilaisia kuin näissä muissa. Eli etäisyyksien ylläpito ja hyvä järjestys on se tavoite, mihin lähdetään, ja haetaan nyt niitä uusia, parempia lopputuloksia, ja sitoutetaan myös ala tähän. Minulla on kyllä tällä hetkellä luottamus siihen, että kyllä ala tämän ymmärtää ja ala on valmis tekemään itse paljon, jotta me saamme Suomessa synnytettyä luottamuksen tähän, ja se tuo myöskin hyvän tautitilanteen, jos näin toimitaan.

Arvoisa puhemies! Totean loppuun, että jos edustajilla on vielä joitakin kysymyksiä, niin varmaan alueellisuudesta. [Mika Niikko: Mikä se linja on?] Edustaja Sankelo totesi näistä useista viikoista, että ollaan tässä eletty jo kurissa ja nyt on mahdollisuus laittaa sordiino pois päältä. Minä en usko valitettavasti tähän skenaarioon. Kyllä tämä tilanne vain on sellainen, että tämä virus ei ole vielä pois meistä suomalaisista. Me olemme pystyneet pitämään tätä ja estämään tämän viruksen leviämistä, mutta tämä kuvio ei ole vielä taputeltu. Sen takia on hyvä, että tässä esityksessä on tämä vahva alueellisuuselementti mukana. Tässä on nimenomaan tarkoituksella haettu nyt valtioneuvostolle kaikki työvälineet, niin kansalliset kuin alueellisetkin työvälineet, joita meillä ei ole ollut. Minusta se on hyvä asia. Siitä eduskunnassa ollaan hyvin yksimielisiä. Tämä esitys, joka on rakennettu 1.6. alkaen, ei sisällä alueellisuutta, koska me otamme sen ensimmäisen loikan, jolloin laastaria ruvetaan repimään irti. Tässä ei ole varaa millään alueella lähteä olemaan toisia ylempänä siinä, että me olisimme tästä epidemiasta jollakin tavalla ulkona. Sellaista ei ole millään suomalaisella alueella, ja kansallisiin talkoisiin sitoutetaan nyt kaikki sillä yhteisellä ravintoloissa tehtävällä suunnitelmalla. Näin ollen on olennaista, että näillä paikoilla on myöskin eroa, ja tältä osin totean, että tuo alueellisuus on elementti, jota valtioneuvosto voi sitten omalla työllään arvioida, ja näin ollen on tärkeää, että se on tässä mukana. Kansallisesti lähdetään liikkeelle ja sitten katsotaan. Tämä tautitilanne elää, ja meidän täytyy vain kestää se, että tämä maailma ei ole enää entinen tässä koronatilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Ja niin ikävää kuin se onkin — täällä esimerkiksi edustaja Heinonen luki tämän yhden ravintolayrittäjän koskettavan kirjeen, joka tuli myös minun sähköpostiini — niin sanon, että me kaikki olemme siitä aivan samaa mieltä, että tähän on aivan kamala tilanne. Tämä on todella kamala tilanne, mutta tässä kamalassa tilanteessa eteenpäin päästään hallitusti nimenomaan suunnitelmallisuudella, toisin kuin sillä, että joudutaan vetämään sitten takaisin, jos hommat eivät onnistukaan täydellä, hallitsemattomalla avaamisella. Siksi minusta on järkevää antaa nyt alan näyttää ja suomalaisten sitoutua näihin uuden normaan sääntöihin, jotta sinne uuteen tavalliseen tilanteeseen päästäisiin takaisin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatketaan keskustelua.

17.01 Sari Essayah kd: Puhemies! Täällä on varmasti käyty tänään jo pitkästi monia asioita läpi, mutta valitettavasti itselläni on ollut semmoisia työtehtäviä, että en ole päässyt tänne aikaisemmin.

Oikeastaan tässä asiassa mietin juuri sitä kahden viikon ikään kuin arviointijaksoa, jolloin aina katsotaan, mihin tilanne on kehittynyt. Tämä on varmastikin viisasta tässä tilanteessa, mutta ehkä vielä olisin ministeriltä, ellei se täällä ole jo tullut esille, kysynyt: Millä tavoin sitten tämä arviointi suoritetaan? Tietenkin seuraamme sitä epidemian kehittymistä ja muuta, mutta mitkä siellä ovat niitä lukuja, joihin tartutaan, tai niitä, voisiko sanoa, ehkä sitten jotakin muita kriteerejä, joilla sitten katsotaan, että nyt mennään johonkin suuntaan ja nyt on esimerkiksi syytä kiristää tai muuta vastaavaa? Uskon, että kansalaiset hyvin ymmärtävät tämän, että kun tilanne on edelleenkin kriittinen ja epidemia ja virus ei ole minnekään meidän keskuudestamme hävinnyt, niin näitä toimenpiteitä jatketaan.

Ehkä vielä voisi sanoa, että tässä viestinnässä kansalaisten suuntaan on hyvä korostaa sitä, että kaikkihan me täällä omaa käyttäytymistämme rajoitamme toistemme hyväksi. Tämän viestin läpivieminen auttaisi ehkä niitä riskiryhmiä ja toisaalta yli 70-vuotiaita, joista osa on kokenut, että he ovat jotenkin tässä erityisessä, voisiko sanoa, luokittelussa, vaikka kaikkihan täällä tekevät omaan elämäänsä erityyppisiä rajoituksia. Ja erityisesti nämä rajoitukset, mitkä sitten ovat koskeneet yli 70-vuotiaita ja riskiryhmäläisiä, ovat olleet juuri-kin heidän omaksi parhaaksensa. On hyvä, että tässä on hallitus niin sanotusti parantanut juoksuaan, mutta uskon, että tässä tilanteessa kun lähdetään yhteiskuntaa avaamaan, niin tulisi vielä korostaa sitä, että me jokainen olemme vastuullisia sen oman käyttäytymisemme rajoittamisesta toinen toistemme hyödyksi.

Mutta todellakin, jos ministerillä on vielä mahdollisuus käyttää vastauspuheenvuoro: millä tavalla — millä kriteereillä tai onko jotain tiettyjä lukuja tai muuta vastaavia — katsotaan aina kahden viikon välein, onko tarvetta johonkin suuntaan lähteä rajoituksia muuttamaan?

17.03 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, me olemme nyt kolme tuntia täällä keskustelleet ja esittäneet kysymyksiä. Toki niitä tuli varmasti enemmän kuin ehditte vastaamaan, mutta hallituksen ja ministerin olisi hyvin tärkeää kertoa ainakin se, miten tätä yli 500 henkilön yleisötilaisuuksien järjestämisen kieltoa tulkitaan, kun tästä on ilmoitettu, että se on heinäkuun loppuun saakka voimassa. Nyt kuitenkin matkailualasta päättävä TEMhän on sanonut, että matkailualalla ei ole tämmöistä yleisömääräistä rajoitetta, esimerkiksi jos mennään matkustamaan jonnekin ja siellä on joitain vaikkapa leirintä-alueita tai joitain muita tapahtumia samanaikaisesti, mutta sitten vastaavasti avi määritte-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

lee, että tällaiset huvipuistotapahtumat ovat niitä kiellossa olevia tapahtumia eli että ne eivät saa ylittää yli 500 henkilön määrää. Nyt esimerkiksi Linnanmäen toimitusjohtaja on tulkinnut näin, että he voivat avata Linnanmäen 12.6. ja ottaa sinne niin paljon ihmisiä sisään kuin he parhaaksi katsovat, että he pystyvät turvallisesti sitä toimintaa toteuttamaan. Kumpi on oikeassa, avi vai Linnanmäen toimitusjohtaja, kun tulkitsee tätä hallituksen linjaa? Tämä on hyvin tärkeä tieto kaikille huvipuiston pitäjille sekä myös muiden pitäjille. On paljon kesätapahtumia, vaikkapa erilaisia Kesä- ja Suviseurojen kaltaisia tapahtumia, joissa väkimäärät voivat olla suuria, ja he kokevat varmasti niin, jos he haluavat, että se on matkailualaan liittyvää toimintaa, jota avi ei voi säännellä. Tämä avilta tarkistettu tieto — olen tänään sen tarkistanut — on tullut ihan lupavastuualueen johtajalta: näitä määriä ei voi ylittää. Tähän jos antaisitte vastauksen, olisin kiitollinen.

Toinen kysymys koskee sitä, kun mainitsitte, että tartuntatilanne Suomessa on 0,6—0,85 prosenttia, että on tällainen arvio. Mihin tämä arvio perustuu? Missä tällainen tieto on, koska THL:n sivuilta en ole löytänyt sellaista tietoa? THL:n epävirallinen arvio on se — ollut ainakin vielä viime viikolla minulle annetun tiedon mukaan — että nykyinen 6 400 tartuntaa pitää kertoa kolmella, jotta saadaan arvio siitä, kuinka monta prosenttia väestöstä on saanut tartunnan. Tämä on epävirallinen tieto, mutta jos hallituksella on virallista tietoa, se olisi hyvä julkaista, koska tämä on hyvin oleellista, että kuinka monella kerrotaan tämä tartunnan saaneiden määrä, siinä arviossa, että kuinka suuri osa väestöstä on saanut tartunnan. Kuten aikaisemmassa puheenvuorossani mainitsin, ministeri, vastaan, että testeissä tätä vastausta ei saatu, se oli hyvin epävarma. Mistä saadaan tällaista varmaa tietoa siitä, kuinka moni väestöstä on saanut mahdollisesti tartunnan, vai onko sitä olemassa lainkaan? — Kiitos.

17.06 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tämä on pakko sanoa — nyt kun vielä arvoisa ministerikin otti puheeksi sen, ja hallituspuolueen edustajat ovat aika monta kertaa puhuneet tästä — että tässä nyt tuodaan esille, että ihan kuin me täällä olisimme halunneet, että vapautetaan ravintolat kokonaan. Minä rupesin miettimään, että ainakaan minä itse en ole puhunut niin, ja pitkään mietin, puhuiko muka joku muu. Minun mielestäni täällä kuukaan ei ole ehdottanut, että ravintolat vapautettaisiin kokonaan, vaan nyt minunkin puheesani on nimenomaan se, että mitä hyötyä meillä on siitä, että kello 22:n aikaan lopetetaan se myyminen. Minä näkisin jopa niin, että jos ajateltaisiin varovaisesti, niin vedetään vähän lompakkoa levälleen ja korvataan niille yökerhoille se ja annetaan niiden yökerhojen olla edelleen kiinni, koska todennäköisesti ravintolat on juuri se ala, mistä niin sanotusti se koronalinko lähtee, jos lähtee. [Mika Niikko: Karaokebaarista!]

Tilanne on se, että nyt edelleenkin vastauksissa ei tullut millään tavalla esille se, eikä oikeasti voitaisi tulkita vähän eri tavalla näitä ravintola-alan juttuja, niin ettei yökerhossa ja esimerkiksi tässä meidän Eduskuntatalon ravintolassa käytetä niitä samoja rajoituksia.

Kun useampi edustaja on tuonut näitä tapahtumia esiin, niin niissä kyllä todella olisi hyvä ottaa jonkinlainen linja. Itse henkilökohtaisesti oli tarkoitus tänä kesänä järjestää viisi tapahtumaa. Meidän tapahtumamme ovat sellaisia, että siellä ollaan niin tappituntumalla, että me tiedämme, että me emme voi niitä todennäköisesti järjestää koko kesänä. Sitten on todellakin moottoriurheiluradalla tapahtuvia tilaisuuksia, missä on, puhutaan, hehtaaritolkulla sitä aluetta, missä porukkaa on. Se on aivan eri kuin se, että tuppaudutaan johonkin katsomoon esimerkiksi jääkiekko-otteluita katsomaan tai vastaavaa. Jos mietitään näitä rajoituksia, mitä on ollut, niin kyllä nyt periaatteessa kuitenkin, jos halli vetää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

10 000 ihmistä ja siellä vain 500 ihmistä saisi olla, vähän jotenkin tuntuu siltä, että nyt vaadittaisiin vähän sellaista eri alojen kohdennettua ohjeistusta eikä vain yhtä — niin kuin tässä ravintolajutussakin nyt tuntuu olevan niin, että on yksi ainoa, vaikka aloja on niin monta erilaista. — Kiitoksia.

17.09 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! On juuri näin, kuten edustaja Laakso tässä toi esille, että on erilaisia ravintoloita ja on myös erilaisia tapahtumia ja pitäisi pystyä myös räätälöimään nimenomaan siihen kohtaan sopivat ohjeistukset. Sen takia itse olen puhunut näistä ohjeistuksista, missä me annamme vastuuta myöskin näille tapahtumien tai ravintoloiden yrittäjille itselleen, koska tämä koko pandemian selviäminen on koko Suomelle niin iso haaste, että me emme voi kaikkea kontrolloida.

Kysyisin näistä aluehallintovirastoista, koska siihen ei tullut ainakaan vielä täällä vastausta. Täällä kysyttiin resurssien riittävyydestä, mutta itse kysyisin sitä, että kun nyt vaaditaan, että yrittäjät tekevät tämän suunnitelman siitä, millä tavalla he nyt sitten ehkäisevät siellä toiminnassaan näitä tartuntoja, niin millä tavalla nyt sitten varmistetaan se, että yrittäjiä ympäri Suomen kohdellaan yhdenvertaisesti ja tasavertaisesti, kun me tiedämme, että näissä aluehallintoviraston tulkinnoissa on eroavaisuuksia ainakin sosiaali- ja terveydenhuollon sektorin osalta — osassa tulkitaan tiukemmin ja osassa väljemmin. Millä tavalla sosiaali- ja terveysministeriö on suunnitellut valvovansa, että toimitaan näitten yhtenäisten ohjeiden mukaisesti, ettei tule tällaisista alueellista epätasa-arvoa suhteessa toisiin, jos on tarkoitus, että valtakunnallisesti nämä säännöt ovat samat kaikille? Toki itse olisin sitä mieltä, että me voisimme alueellisesti tilannetta katsoa myös erikseen ja arvioida sen kyseisen alueen tilanteen mukaisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kiuru, 2 minuuttia.

17.11 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puheenjohtaja! Ensinnäkin tämä avi-kysymys, sitä kysyttiin. Aviahan toimii meidän alallamme monissakin tehtävissä tätä tartuntatautilain muutosta koskien. Aville on nyt sitten niin sanotusti tehtävä osunut kohdalle, ja se on tämä valvonta. Se, miten avi tulee sen toteuttamaan — onko kysymys tartuntatautilain puolella toimivista viranomaisista vai alkoholilainsäädännön puolella — on viime kädessä kyllä minun mielestäni avin sisäinen asia, se, miten nämä resurssit siellä allokoidaan, mutta kyllä on myös selvää se, että tällä menolla avitkin tarvitsevat lisäresursseja. Fakta vain on se, että aveille on tullut aika paljon valvontaa suoritettavaksi, ja me emme ehkä sitä työkuormaa osaa edes vielä ajatella, että kuinka paljon tätä valvontaa onkaan oikein tullut.

Mitä tulee näihin ohjeisiin, mitä on annettu monissa asioissa, niin kyllä, avi on antanut näitä tarkempia ja seikkaperäisempiä ohjeita, ja minusta on ollut hyvä, että meillä on ollut viranomainen, joka on pystynyt antamaan seikkaperäisempiäkin ohjeita, niitä joka tapauksessa kaivataan. Tässä on ollut esimerkkinä tämä Särkänniemi tai joku muu vastaava tapahtuma tai toiminta: silloin tarvitaan myöskin alueellinen viranomainen, joka näitä ohjeita voi antaa. Myös tartuntatautiviranomaiset kunnittain eli tartuntatautiasioista vastaava ylin virkamies on siltä osin vastuutettu näihin talkoisiin. Mutta kun katsotaan kenttää, niin aika pienellä virkakunnalla siellä mennään, ja on aivan ilmeistä, että riittävyyttä resurssienkin osalta pitää pitkällä juoksulla tarkastella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2020 vp

Yhdenvertaiset ohjeet ovat aivan oleellinen kysymys. Kyllä me olemme kantaneet myös tästä samaa huolta, että kuusi avia osaa sitten tehdä nämä ohjeet niin, että ne ovat joka puolella Suomea hyvin yhdenvertaisesti tulkittavissa. Toki alueelliset tilanteet vaihtelevat, mutta kyllä siellä on paljon samanlaisuutta, joka pitää ottaa huomioon. Ja kyllä näissä ohjeistuksissa, jotka ollaan tehty, avi on aivan ratkaiseva viranomainen, kun käydään sitä keskustelua, miten tätä tartuntatautilakia muun muassa sitten noudatetaan.

Kiitos omasta puolestani tästä keskustelusta.

17.14 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Vaikka ministeri on nyt poistumassa, täytyy nyt viimeinen puheenvuoro käyttää vain siltä osin, kun ei tullut vastausta kysymykseen. Toki jos ministeri ei sitä osaa suoraan sanoa, niin ymmärrän myös senkin, että sitä asiaa pitää tarkentaa. Mutta avi oli omilla sivuillaan ilmoittanut niin, että toukokuun loppuun asti huvipuistot ovat kielletyllä listalla, niin että sinne ei voi mennä, niitä ei voi auki pitää, ja nyt kuitenkin hallitus on pitänyt toukokuun alussa tiedotustilaisuuden siitä, että tämä 500 henkilön rajoitus ei koske huvipuistoja. Ja nyt kuitenkin kun avi on linjannut, että se koskee, niin kumman sana tässä nyt painaa: aviko sen päättää vai hallituksen tiedotustilaisuus?

Tämä on erittäin tärkeä asia, koska esimerkiksi Linnanmäelle ollaan palkkaamassa parhaillaan lähes 600 kesätyöntekijää. Monet huvipuistot hakevat henkilökuntaa ja käyttävät resursseja siihen avaamiseen, ja nyt jos sitä ei saakaan toteuttaa, niin silloinhan heille jää tavallaan niin kuin Musta Pekka käteen siinä, että kulut tulivat mutta asiakkaat eivät tulleet. Jokainen ymmärtää sen, etteivät isot huvipuistot aukea, mikäli siellä on henkilörajotus alle 500 henkilöä, asiakasta. Siinä mielessä tämä vastaus varmasti vielä tulee hallitukselta, toivon mukaan tämän päivän aikana, koska ainakin tämä Linnanmäen-kysymys on noussut esille itselleni tänään ja moni muukin huvipuisto ja moni muukin tilaisuus haluaa todellakin tietää, onko se avi sitten antamassa sitä lupaa vai ei ja millä perusteella.

Joka tapauksessa, jos joku saa luvan ja toinen ei saa lupaa ylittää sitä 500 henkilön rajaa tapahtumassa, niin silloin tullaan perustuslailliseen kysymykseen siitä, miksi kaikki eivät ole samassa asemassa ja arvossa siinä, osaavatko he rajoittaa niitä toimia siten, että eivät ole vaaraksi tämän viruksen leviämisen suhteen voimakkaasti.

Itse kuitenkin epäilen sitä hyvin paljon, jos pidetään yli 500 hengen tilaisuuksia: jos väestönosuudesta noin vajaa prosentti kantaa sitä virusta ja on mahdollisia tartuttajia, niin tokihan se on selvää, että yksi sadasta henkilöstä voi helposti tartuttaa useita henkilöitä missä tahansa tämmöisessä yleisötilaisuudessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.